

SKAUTU AIDAS

Iš mūsų gyvenimo.

JĖZUITŲ GIMNAZIJOS SKAUTŲ SUKAKTUVĖS.

Prieš ketverius metus susiorganizavusi T. T. Jėzuitų gimnazijoje III kar. Juozapavičiaus draugovė su saulėtu pavasariu šventė savo sukaktuves. Anksčiau buvusi mažytė draugovė net neproporcingai savo amžiui išaugo ir išsiplėtė ir šandien jau po savo vėliava glaudžia net 90 skautų! Čia randame dabar ne tik smarkių jaunų skautų, bet ir mažyčių vilkiukų ir stambių skautų vyčių. Visam tam sėkmingam skautiškam darbui vadovauja energingas draugininkas mokytojas psktn. A. Zemribas.

Pats paminėjimas buvo ir originalus ir įdomus. Skautiškų tikslus ir troškimus vaizdavo gražiai išpuoštos salės dekoracija, kur aukštai iškeltas kryžius dominavo virš skoningai suderintų tautinių spalvų ir Vyties. Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis ir bendra Šv. Komunija T. Jėzuitų bažnyčioje. Paskui iškilmingoje sueigoje skautai susilaukė ir aukštų svečių, ir apie 50 skautų tėvų ir globėjų. Čia brolių skautų ir tėvų akivaizdoje apie 15 skautų duoda įžodį ir nuo šios valandos iškilingai įeina į garbingą artimiems tarnaujančią broliją. Gražūs ir širdingi sveikinimai neužmirštamų išpūdžių palieka skautuose.

Šventės programą dr. vės skautai užbaigė gražiais ir skautiškai rimtais scenos dalykėliais: čia ir vaizdelių, ir deklamacijų, ir dainų (kolektyvo ir solo) — vienu žodžiu: gyva, įdomu, įvairu. Ypač gero išpūdžio padarė prof. Končias žodis, kur rėmėjų vardu širdingai buvo padėkota skautams ir draugininkui už gražias pastangas ir rimtą darbą. Ir taip draugovė tvirtu žingsniu žengė pro penktus savo gyvavimo metų vartus.

Jėzuitų gimnazijos skautams remti V.17 įsisteigė rėmėjų būrelis. Jo iniciatoriais yra: p. p. Masiulienė, Valtienė, prof. Končius, plk. I. Karosas, plk. I. Saladžius, Noreikienė, Ripšys, Strazdas, Gečienė, Gustaitis ir Kairys. Į valdybą išrinkti: pulk. Saladžius, prof. Končius, p. Masiulienė, p. Noreikienė ir p. Gečienė.

J. E. RESPUBLIKOS PREZIDENTAS PAS PANEVĖŽIO SKAUTUS.

Gegužės m. 29 d. į Panevėžį buvo atvykęs J. E. Respublikos Prezidentas. Panevėžiečiai skautai špalieriais išsirikiavę laukė J. E. ties Šaulių teatru. Pravažiavus J. E. visi nužygiavo į Pajuostę išlyti, kur buvo nuvykęs ir Prezidentas. Čia gražioje aikštėje apsistojo laukėme. Mat, J. E. žadėjo mus aplankyti. Praneša, kad jau atvyksta Šefas. Visi skubiai išsirikiuoja. Visų akys nukrypsta į vieną pusę... Atvykęs Šefas pasisveikina, visi kartu atsako. Po J. E. žodžių į skautus, buvo paradas. Po paradą buvo laužas ir pasirodymai. Prie laužo padainavome, pastatėm vieną vaidinimėlį (kuris taip sau pavyko, nors galėjo ir geriau pavykti). Neilgai trukus Šefas rengėsi išeiti, visi sukilo, sušuko Šefui ir svečiams griausmingą valio!

Jau galvojame apie vasaros stovyklą.

Šiomet manom suruošti stovyklą Radviliškis, Šeduva ir Šiaulėnai. Sušauk-

sim minėtų vienetų vadus ir skirsim stovyklos vadovybę, kuri iš anksto galėtų numatyti vietą, pasirūpinti programa ir k. S.

BIRŽAI.

Š. m. gegužės m. 29 d., dalyvaujant sktn. S. Čiurlionienei ir visuomenei, buvo pakrikštytas naujai pastatytas jūrų skautų burinis laivas.

Po gausių pasveikinimų naujai pakrikštytas „Pilėnas“ buvo įleistas į vandenį. Susėdus į laivą krikšto tėvams: sktn. S. Čiurlionienei, gimn. dir. dr. A. Juškai ir kitiems svečiams, išplaukta valandėlei pasigrožėti ramiuoju ežeru.

Po pasivažinėjimo gimn. salėje p. S. Čiurlionienė skaitė paskaitą.

ALIO! TELŠIAI KALBA.

— Tunto stovykla bus prie Germonto ežero. Tęsis 11 d. Daug stovyklautojų jau užsiregistravo.

— Grupė skautų baigia rengti laivelius ir baidares ir, pasibaigus mokslui, leisis raizyti tėvynės vandenų.

— Kita grupė rengiasi keliauti dviračiais į Klaipėdos kraštą.

— Nesenai buvo I-os Algimanto dr. vės naktinis bandomasis pavojus. Nors skautai ir pasklidę po visą miestą, bet susirinko per 14 min. Skubiausiai susirinko katinų skiltis.

— Gegužės mėn. 14 d. pr. mokykloje buvo revanšinis skautų vyčių ir žydu skautų komandų ping-pongo turnyras. Pirmas turnyras baigėsi 10:6 skautų — vyčių naudai. Ši kartą skautai — vyčiai vėl laimėjo 12:4.

Sk. v. paskilt. M-mas.

BUDĖKI UKMERGĖ KALBA...

— 8 klasių gražus atestatas vyr. skilt. M. Jakaitė atitraukė nuo Živilės dr. vės vairo, kurios priešakin atsistojo pasktn. K. Masiliūnaitė.

— Nuo vilk. — p. vadovavimo vyr. skilt. J. Šablauskas pasitraukė. Senų vilku paskirtas vyr. skilt. Ant. Umbrasas, kuris ir anksčiau tas pareigas ėjo.

— Šiomis dienomis pasirodo tunto laikraštukas „Skautas“, Nr. 1.

— Giedraitiskiai, alioniškiai ir malėtiškiai vasarą stovyklaus Dubingių apylinkėse.

— Birželio 11 d. skaučių vakaras. Programoje: Čiurlionienės „Gegužis“, baltas ir k. Režisiorius mok. p. Adamsas. Pelnas — dr. vės reikmenims įsigyti.

— V. V. S. Ukmergės apygardos „Vilniaus Dienoj“ dalyvavo uniformuoti skautai ir moksleiviai. Skautai padėjo tvarką palaikyti.

— Gegužės m. 24 d. žydu skautų „Berit Trumpeldor“ virš 20 narių išlaikė egzaminus į III p. I.

— Briedžiai vis reformuoja ir reformuoja savo veikimo planus.

Ant. U. Kairionis.

SUSILAUKĖ TIKRŲ SKAUTŲ.

26.V. Jurbarkė didžiulė šventė — pirmasis įžodis. Atvykęs iš Kauno Vyr. Št. atstovas sktn. Vl. Kviklys išegzaminavo skautus į III p. laipsnį ir leido duoti įžo-

dį. Įžodis buvo atliktas meniškai ir skautiškai sutvarkytoje skautų aikštelyje (gražiausia skautų aikštelė Lietuvoje), dalyvaujant Aukšt. Mokslo Depart. Direktoriui p. Daniliauskui, gimn. direkt. M. Kvikliui, pedagogams, skautų tėvams ir svečiams. Be to, buvo atvykę Šakių tūtininkas psktn. V. Liulevičius su keliolika Šakių skautų-čių.

Įžodį davė 11 skautų ir 3 skautės. Dr. vėje yra per 30 skautų.

PANEVĖŽIO PADANGĖ.

NAUJA SKILTIS.

Amatų — ruošos mokykloje įsisteigė skaučių skiltis. Pasivadino Neužmirštuolių vardu. Vadovauja skilt. Repčytė.

IŠKYLA.

Gegužės m. 22 d. tuntas suruošė didelę iškylą. Ryta 6 val. susirinkome prie tunto būklo ir iš čia dainuodami išžygiavome į Pajuostės mišką. Nužygiavę, kiek apsitvarkę, nuvykome į karių pamaldas Pajuostėje. Grįžę, iškėlėme vėliavą, papietavome. Paskui žaidėme. 6 val. prasidėjo laužas. Prie laužo dalyvavo ir atvykę svečiai: sk. remti dr. jos pirm. p. Gudauskas su ponia, p. apskr. virš. Staškevičius. Bet, deja, linksmas laužas neilgai tęsėsi: iš vakarų pasirodė tamsūs debesys, kurie pranašavo didelį lietų. Todėl laužas buvo nutrauktas ir visi skubėjome į namus. Bet lietus užtiko kely ir turėjome apsistoti kareivinėse. Lietus greit praėjo, visi apdžiuvome, dainuodami traukėme į namus. Jonas.

LOTERIJA.

Birželio 4 ir 5 d. įvyko skautams remti dr. jos didelė loterija. Dalį fantų sunėšė patys skautai, daugiausia rankdarbių atnešė sesutės. Loterija pavyko gerai, gauta nemaža pelno. Dalį pelno sk. remti dr. ja paskirs vasaros stovyklai.

VILKIUKAI — PAUKŠTYTĖS VEIKIA.

Birželio 4 d. vilk. — paukšt. Skaistakalny padarė didelį laužą. Čia parodė daug įvairių žaidimų, pratimų ir kitokių prašmatnybių. Viskas buvo atlikta labai gražiai, matyt, buvo rimtai ruošasi. Prie laužo buvo atvykę nemaža svečių, daug pradžios mokyklos mokytojų (tą dieną Panevėžy buvo mokytojų konferencija) pasižiūrėti, ką sugeba tie mažučiai.

VYRIAUSIAS SKAUTININKAS PANEVĖŽY.

Birželio 5 d. į Panevėžį buvo atvykęs vyr. sktn. pulk. Šarauškas. Stoty svečią sutiko skautų vadovybė. Birželio 6 d. Vyr. Sktn. lankė mokyklų karinio parengimo pamokas. Po pietų tunto būkle susirinkusiems skautų vadams: draugininkams, skiltininkams, paskiltininkams, vyr. skaut. teikėsi pasakyti daug gražių minčių bei patarimų. Svarbiausios Vyr. Sktn. išreikštos mintys yra šios: vadas turi būti autoritetingas ir geras pavyzdys savo vadovaujamiems. Jonas.

STOVYKLA.

Rokiškio tuntas stovyklaus Lietuvos Šveicarijoje — Sartų ežero pakrantėje, netoli Bradėsių kaimo. Stovykla prasidės birželio 20 d. ir baigsis liepos m. 4 d. Be plačios stovyklos programos, rokiškėnai mano suvalgyti skautams remti dr. jos užaugintą netoli tonos sveriantį bekoną.

„Skautų Aidas“ iliustruotas Lietuvos jaunimo laikraštis.

Išleina kiekvieno mėnesio 1 d. ir 15 d.

Kaštuoja: metams 6 litai, pusei metų — 3 lit. 50 ct. ir paskiras numeris — 30 centų.

— Redakcinė komisija — sktn. Ant. Saulaitis, sktn. Vyt. Jurgutis, sktn. M. Martinaitis, sktn. B. Mantvila, vyr. sktn. H. Rudzinskis.

— Nesunaudotų rankraščių redakcija nesaugo ir už skelbimų turinį neatsako.

Red. ir adm. adresas: Kaunas Nepriklausomybės a. 4, tel. 40-71.

SKAUTŲ AIDAS

12 (93) nr.

Kaunas, 1932 m. birželio mėn. 15 d.

X metai

Vyriausiasis Skautininkas

apie skautų vasaros darbus.

„Sk. Aido“ redakcijos atstovui Vyriausiasis Skautininkas pulk. J. Šarauškas pabrėžė, kuo šią vasarą mūsų skautai ir skautės turėtų labiausiai užsiimti.

Vasara.

— Vasara skautams, — pradėjo Vyr. Sk-kas, — duoda geresnes sąlygas vispusiškai lavintis. Be to, gausios darbo priemonės ir plati aplinkuma tada skautą-ę įgalina su didesniu pasisekimu laimėti gilaus prityrimo ir taurinti savo sielą. Gi daugelį praktiškų mūsų programos dalykų mes galime atlikti tik vasarą. Už tat su šypsena visą žiemą laukiame pavasario ir po jo greit ateinančios vasaros.

Stovyklos.

— Anksti pavasarį daugelis skilčių darė iškylas. Pastaruosius du mėnesius visų dėmesys nukreiptas į stovyklas, kurių šiemet turėsime net keliasdešimt. Kiekvienas tuntas ryžtasi padaryti bent po vieną savo stovyklą. Rodos, ne mažiau, kaip trečdalis skautų-čių ruošias 10 — 14 d. praleisti stovyklose. Pirmosios stovyklos prasideda jau birž. m. 16 d., o kitos įvyks net rugpjūčio mėn. Ir skautų tėvai bei rėmėjai rodo didelio susirūpinimo, kad kuo didesnis jų globojamų skautų-čių skaičius galėtų stovyklauti. Šiuometinėms stovykloms reikia priduoti ne mažos reikšmės: juk kitamet įvyks mūsų organizacijos 15 metų jubiliejus. Per tuos metus turime visai tinkamai prisiruošti.

Svarbu pažymėti, kad ruošiamosna mokytojoms (Panemunėje) ir mokytojams (Kleboniškiuos) stovyklosna jau užsirašė didelis mokytojų skaičius. Jose dalyvaus daugiausia tie mokytojai, kurie dirba arba kurie jau ruošiasi dirbti skautystės darbu.

R. Baden-Powellis neatvyks.

— Skautystės kūrėjas ir vyriausias vadas lordas R. Baden-Powellis ir jo padėjovai šiemet nutarė ilgesnių kelionių nedaryti. Visame pasaulyje ekonominiai sunkumai spaudžia žmones. Dėl tų priežasčių savo kelionę ir į Pabaltijo kraštus — Lietuvą, Latviją ir Estiją — atideda. Šefas yra įsitikinęs, kad nedidelėms vals-

tybėms brangiai kaštuoja jo priėmimas, ypač, kad daugelis skautų-čių nori jį suitikti, tokiu būdu susidaro didelių išlaidų. Atitinkamoms įstaigoms nepasisekė jo įtikinti, kad tos išlaidos, jam atvykus, būtų labai reikalingiems dalykams išleidžiamos ir, kad iš viso jo priėmimas ne taip brangiai kaštuotų. Jis pasiryžęs taupumo įstatą griežtai vykdyti.

Važiuosim į Latviją ir Estiją.

— Į Estų tautinę stovyklą (džemboree) leisime vieną jungtinę skautų draugovę. Pabaltijo kraštų susiartinime ir bendradarbiavime skautai galėtų atlikti ne menką uždavinį. Tos draugovės vadovybė atsidedėjusi ruošias besiarťinančiai kelionei pas brolius skautus estus. Vykstantieji į Estiją turės ne tik progos pamatyti idomų kraštą, bet taip pat dalinai pasiruošę svarbiems darbams, kaip 15 metų mūsų org-jos jubiliejui, 1933 metų tarptautinei džemboree ir kt. Taip pat Kauno tunto apie 30 skautų darys revizitą Jelgavos tuntui, kurio atstovai pernai taip gražiai apsilankė Kaune. Su broliais latviais suartėjimui ne vien žodžiais. Jų skautai ir vadovybė rodo didelio širdingumo.

Keliausim po Lietuvą.

— Skautų vadai deda didelių pastangų, kad pasisektų išjudinti jaunimą labiau pažinti mūsų gražiąją šalį. Pradedam nuo skautų-čių. Skautai-ės raginami keliauti. Turizmas svarbi ir auklėjimosi proga. Ypač norime skautų-čių, kurie jau tinkamai susipažino su savo apylinkėmis, dėmesį atkreipti į gražiuosius mūsų šalies vakarus — į pajūrį. Skautams vasarą yra progos aplankyti Šventąją, Palangą, Klaipėdą, Juodkrantę, Nidą ir k. idomesnes vietas. Nidoj ir Juodkrantėje paruošta skautams užėigos — nakvynės. Jomis skautai naudosis nemokamai. Taip pat šiokių tokių patogumų tikimasi surasti Palangoje ir Klaipėdoje. Kitur su nakvynėmis nėra bėdos — visur jų lengva gauti.

Tėvai ir rėmėjai.

— Mūsų organizacija susidomi vis didesnis skautų tėvų, mokytojų, jaunimo vadų ir vis. veikėjų skaičius. Skautų vadovybė rūpinasi, kad skautystės sistema

mūsų jaunimo auklėtojams būtų palaikoma sutartiniu skautų vadų ir tėvų bei rėmėjų darbu. Daugelyje vietų kontaktas yra taip didelis, kad skautų vieneto darbui sąlygos tampa visiškai patenkinamos. Malonus faktas, kad ir mokytojų atida vis giliau persiima skautystės pažinimo noru; jie iš pagrindų studijuoja skautiško auklėjimo metodą.

Literatūra.

— Ir vasarą leisime „Skautų Aidą“. Tuoj turi išeiti vadų laikraščiai — „Vadovės“ ir „Skautų Vado“ — nauji numeriai. Skautininkų kolektyvas ruošia spaudai knygutę KAIP TAPTI SKAUTU? (III patyrimo laipsnio programos paaiškinimai). Baigiama versti R. Baden-Powellio knyga SKAUTŲ VADAS (pagrindinė knyga skautų vadams!). O skiltininkams (bet visai naudingas ir draugininkams) ruošiamas gana didelis ir svarbus veikalas; jis turės apie 400 plp. Šias 3 knygas norime išleisti iki mokslo metų pradžios. Jų ruošimą ir leidimą organizuoja „Sk. Aido“ redakcija, pasitardama su kompetetingais asmenimis.

Perspektyvos.

— Mūsų skautijos ateitis šviesi! Jaunimas skautystės darbu (kaip ir dera) persiima labai širdingai ir atsideda, kad būdami skautais kuo daugiausiai išgytų taurių dorybių ir svarbių charakterio privalumų. Gi visuomenė kaskart rodo vis didėjančio susidomėjimo. Tėvai, mokytojai ir kt. auklėjimo darbui nesvetimi žmonės, apsisvarstę ir susipažinę, teikia savo globos ir paramos. Vadų prityrimas sparčiai didėja. Plataus vadų mokslinimo reikalai centrui yra labai aktualūs.

Skautai dirba.

— Po mokslo metų, po didelio proto įtempimo, vasarą skautai noriai prisidės namuose dirbti fizinį darbą, padės laukuos ir ūkyje. Tokį darbą skautai moksleiviai turi ypač branginti. Aš esu tikras, kad kiekvienas skautas-ė turi pakankamai aukštą supratimą apie darbą ir į darbą žiūri, kaip į svarbų veiksnį. Skautas nesisarmatija jokio doro darbo!

Mano linkėjimai skautams žinomi —

Vasarą praleiskite skautiškai!

Šią vasarą visi išeisim į stovyklas!

Kelios palaídos pastabos tiems, kurie stovyklaus.

Stovykla yra visų metų skautiškojo rengimosi ir darbo vainikas. Stovyklos dienos yra gražiausios ir įdomiausios iš visų skautiškųjų metų dienų. Darbas ir gyvenimas gamtoje, nuovargis ir poilsis, visokių kliūčių nugalėjimas — visa tai užgrūdina tuos, kurie stovyklauja. Tik stovykloje skautas išmoka visų tų praktiškų, kasdien reikalingų žinių, išmoka susivokti visose apylostose, mokosi būti savarankus, iniciatyvus žmogus. Iš stovyklos grįžta ne tik fiziniai sustiprėjęs, saulės nudegęs, pasilsėjęs — bet ir nešinas daug naudingo patyrimo, išmokęs kaip kada kur reikia pasielgti, kaip kas reikia daryti, kaip sau ir kitiems pagelbėti.

Stovyklos nuotaika ir išpūdziai ilgai prisimena, ir po žiemos, pavasariui artėjant — visi, kurie yra stovyklavę, pradeda vėl nekantriai stovyklos laukti. Pastebėta, kad tie, kurie kartą yra stovyklavę — ir kitą vasarą, kasmet stovyklauja — pasidaro nuolatiniais stovyklautojais. Kodėl taip yra — jų pasiklauskite, o kurie dar nesat gyvenę stovykloje — geriausia — pasirvškit šiemet kartu su jais į stovyklą vykti. Užtikrinu — kitą vasarą kvietimų nebereikės!

Čia noris surašyti kelias pastabas — savo ir kitų patyrimą — kaip stovyklos gyvenimą padaryti dar įdomesnę, įvairesnę.

Palapinė. Stovykloje paprastai kiekviena skiltis išsirengia atskirą palapinę. Iš to, kaip atrodo, kaip laikoma skilties palapinė — ir kiti skautai ir lankančioji stovyklą visuomenė spręs apie tos skilties skautus. Todėl kiekvieno skauto stovykloje svarbi pareiga yra rūpintis skilties palapinės tvarka. Kiekvienas skautas turi žinoti, kad visa, ką jis daro palapinės tvarkai laikyti — kelia visos skilties garbę, o kiekviena jo padaryta netvarka kenkia visiems. Reikia sukurt ypatingą palapinės tvarkos nuotaiką. Kiekvienas daiktas turi būti padėtas į vietą, skautų daiktai sudėti kuprinėse, dieną čiužiniai tvarkingai sudėti vienas ant kito, patalinės sudėtos ir užklotos. Kiekvienas daiktas palapinėje turi būti taip padėtas, kad lengvai būtų surandamas ir naktį, tamsoje.

Palapinė atstoja namus toms savaitėms, kurias stovykloje praleidžiame toli nuo namų. Palapinė gina nuo vėtrų ir lietaus. Dienai baigiantis ateinam į palapinę „namo“ ir „namie“ galim ramiai pasilsėti. Tas turi skatinti žiūrėti palapinės tvarkos ir jaukumo. Atsimink — būdamas netvarkingas — ir kitiems, kurie su tavim vienoj palapinėj gyvena — darai nepatogumų.

Ne tik palapinės vidaus tvarka svarbu — reik ir iš oro palapinę papuošti. Gražiai atrodo prie palapinės smėlio lysvės, kur iš akmenėlių sudėlioti visokie raštai arba ženklai.

Stovykloje patys turime viską sau pasigaminti, patys savimi rūpintis. Paprastai stovyklos eilinį darbą dirba skiltys pakaitomis. Kasdien kita dežuruojanti skiltis verda, tvarko stovyklą ir eina sargybą. Tą pareigą reikia sutikti ne kaip koki sunkų ir nemalonų darbą — ne, tai yra proga atlikti savo bendrojo darbo dalį, atlikti savo visuomenišką pareigą mūsų mažoje stovyklos valstybėlėje. Ryt dirbs tą darbą kiti, kad būtume aprūpinti ir laisvesni mes. Yra taip smagu skilties dežuravimo dieną kelti 1—2 val. anksčiau, tyliai išeiti iš palapinės, be triukšmo ruoštis ir tvarkytis. Keli nubėga į kaimą atsinešti pieno, daržovių, duonos, kiti renka malkų, kuria ugnelę ir

Vasarą bekeliaujant bus visokių nuotykių.

Piešė p. Tiburskienė.

verda pusryčiams saldų kakao, kiti tvarko stovyklą ir kol pakyla saulė ir sukyla stovykla — jau geras darbo galas būna nudirbtas. Ir dieną nestinga įdomaus darbo: sutvarkyti indus ir virtuvę, išplauti virtuvės mazgotes, tvarkingai sudėti produktus ir įrankius ūkio palapinėje, išvalyti šaltinį, paruošti gardžius pietus, kurie visiems patiktų, į vakarą prirengti virtuvėje malkų atsargą ir palikti visus indus išplautus ir tvarkingai sudėtus, kad kitą rytą kitai skilčiai darbas būtų lengvesnis. Taip įdomiai visa diena praeina. Darome visa, kas stovyklai reikalinga, nesivėluojame ir žiūrime, kad nieko netrūktų — ir toks darbas suteikia dirbantiems tikro džiaugsmo.

Punktualumas visur reikalingas, bet gal daugiausia — stovykloje. Stovyklos dienotvarkę nustato vadovybė, bet punktualus dienotvarkės vykdymas priklauso daugiausia nuo pačių skautų. O kur dirba daug žmonių, turi būti viskas punktualiai atliekama, nes vienos skilties pavėlavimas, dažnai tik dėl vieno skauto kaltės stabdo ir ardo visos stovyklos gyvenimą ir darbą. Jei dežuruojanti skiltis pavėlavo išvirti pietus, tai ne tik visi stovyklautojai turi išalkę laukti, bet ir po pietinis darbas nebegalima visas atlikti taip, kaip buvo numatyta. Todėl aišku, kad kiekvienas skautas stovykloje turi dėti visas pastangas visa punktualiai atlikti, o skiltininkai turi nesiskirti su laikrodžiu ir nepamiršti dažnai į jį pažiūrėti.

Stovykloje poilsis yra nemažiau svarbus, kaip darbas. Dienotvarkėje po pietų reikia skirti bent dvi valandas laisvo laiko. Tą laisvą laiką reikia gerai sunaudoti — pirmiausia poilsiui. Į stovyklas einame, kad jose fiziniai sustiprėtume, pasilsėtume, pasitaisytume. Klaidinga ir pasenusi nuomonė ta, kur mano, kad stovykloje būtina reikia pervargti, sublogti, kad paskui visos vasaros būtų maža ilsėtis nuo stovyklos nuovargio. Kad stovykloje nepavargtume — labai svarbu racionalus laisvalaikio naudojimas. Laisvalaikio metu turi būti draudžiama stovykloje bet koks triukšmas, bėgiojimas, dainos. Kas nori, gali pamiegoti, kitas laišką parašyti, kitas vėl dienyną, kitas kokią knygą pasiskaityti. Skiltis norėdama gali dalį to laiko paskirti pasikalbėjimui — patylom — kuriuo skautiškos ideos

Rytą stovykloje skautai tvarkingai sudeda patalą.

logijos klausimu.

Pastaba stovyklų vadovams — laisvas laikas turi būti ne tik programoje įrašytas, bet ir tikroje vykdomas. Todėl niekados negalima kokią atsiradusį skubų darbą skirti atlikti laisvalaikio sąskaiton. Kad ir kaip tas darbas atrodytų skubus ir neatidėtinas — skautų sveikatai ir poilsiui turi būti užleista pirmoji vieta.

Stovyklos lauzą pradėti ir baigti tokiuo laiku, kad nereikėtų dėl jo trumpinti nakties miego laikas.

Dar keli žodžiai, kurie niekados nebūna per dažnai sakomi. Tai apie stovyklos virtuvę ir maistą.

Stovykloje maistas turi būti geras ir sveikas. Jei stovyklai yra mažai lėšų — tebūnie trumpa stovykla su geru maistu, bet ne ilga stovykla maisto kokybės ir kiekio sąskaiton.

Patiekalai tegu geriau dažnai tie patys kartojasi, bet gerai išvirti. Vengti drąsių kulinarijos bandymų su abejotinais rezultatais.

Žiūrėkit perkamų produktų kokybę!

Valgiai paduoti gerai paruošti ir tiek, kad visiems pakaktų.

Didelė problema stovykloje būna sriūbų. Turi jos visokius vardus, bet — kiek žinau — skoniu ir atrodymu beveik nesiskiria. Geriausias vardas tikėtų „skautiška sriuba“, nes stovyklos virėjai, kad geresnę išvirtų, sudeda viską į sriubą, ką tik turi verdama. O juk gera sriuba yra svarbiausias stovyklos pietų patiekalas!

Todėl turiu pasakyti, kad makaronai nepaprastai pagerina sriubos išvaizdą ir maistingumą. Makaronų neturime daryti stovykloje — tas būtų nepatogu — jų galime nusipirkti gatavų vykdomi į stovyklą. Kurios draugovės kartą mėgino vežtis į stovyklą makaronų, tos visada paskui jų nepamiršta pasiimti.

Makaronai arba dedami į sriubą arba verdami kaip atskiras patiekalas. Abiem atvejais makaronai reikia vienodai virti. Būtent:

Makaronai verdami skyrium. Prirengtus makaronus mesti į verdantį vandenį ir žiūrėti, kad vanduo visą laiką virtų. Neišvirę makaronai lygiai neskanūs, kaip ir pervirę. Gerai išvirtus makaronus reikia nusekti ir perpilti šaltu vandeniu. Tuos išvirtus makaronus dėti į išvirusią sriubą. Makaronai

Dežuruojanti skiltis verda pusryčių kakao.

tinka ir pieno ir mėsos sriūbai lygiai gerai.

Jei makaronai norima pagaminti kaip atskiras patiekalas — virti reikia taip pat, tik sūdytam vandeny. Į perpiltus šaltu vandeniu ir nusektus makaronus įdėti sviesto ir pabarstyti jie smulkiai sutrintu sausu sūriu arba sausainiais. Greit paduoti į stalą, kad neatauštų.

Sriūbai reikia imti smulkūs ploni makaronai, atskiram patiekalui tinka storieji.

Makaronus, kad negęstų, laikyti sausoje vietoje stiklo arba skardos induose.

Mes, rodos, retai vartojame stovyklose avižų kruopas (parduodama krautuvėse dėžutėmis, rodos, iš užsienio) — tuo tarpu tos kruopos yra labai maistingos ir puikiai pataiso bet kurią sriubą.

Pagaliau, noris dar vieną, be rods, mūsų pamirštą dalyką suminėti — tai bus geri — kartoju geri — konservai. Patys iš liūdno patyrimo žinote, kiek nesmagumų padaro stovyklos virėjams ir valgytojams lietingas oras. Yra ir kitais atvejais reikalinga greit paruošti pietus, pav., statani arba nuimant stovyklas, kilnojamos stovyklose, visos dienos žaidimuose arba ekskursijose ir pan. Čia visur bus vienintelis išsigelbėjimas konservai, kurie kaip „geležinė atsarga“ būtina turi būti ūkio palapinėje. Labai tinka konservuota virta jautiena arba kiauliena su daržovėmis. „Maisto“ b-vė ga-

mina gerų konservų, ir jei tik išsirengiant į stovyklą tų konservų nepasenusių galima gauti — būtinai jų reikia pasiimti. Kada dėl lietaus nieko negalima išvirti — vien pieno ir duonos pietums ir

Prosas stovykloje labai praverčia.

vakarienei nepakanka. Jei vietoje konservų negalima nusipirkti — gal mūsų tiekimo skyrius galėtų tarpininkauti atsiųsti jų iš Kauno.

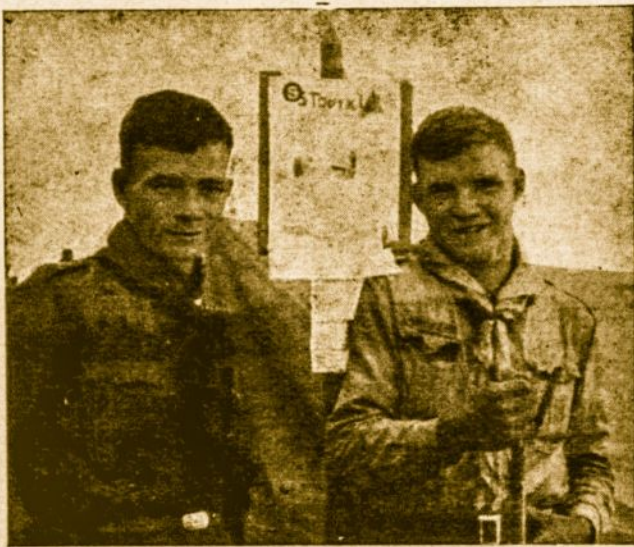
Ir dar vienas dalykas. Mūsų stovyklų metu dar mažai būna vaisių. Prinoksta tik, rodos, braškės, kitų uogų ir vaisių dar nėra. O vaisiai yra labai sveikas maistas. Todėl jų šviežių trūkumą turime kompensuoti džiovintais vaisiais — obuoliais ir slyvomis — ir kuo dažniau virti pietums kompoto. Ir dar — patartina pasiimti į stovyklą porą skardinių gero marmelado, kurį rytą ir vakarą duoti ant duonos, kaip sviestą. Tik, aišku, neturime vien marmeladiniais buterbrodais maitintis — dar daugiau reikia sviesto ir gero lietuviško kaimo sūrio arba kumpio. Pirkdami marmeladą labai žiūrėkite, ką perkate, nes marmelado visokio esama.

Manome, kad tos kelios pastabos apie maistą stovykloje bus visai vietoje. Bet nereikia manyti, kad čia viskas pasakyta, ką stovyklos virėjai ir ūkio ministeris turi žinoti. Čia tik maža dalis. Daugiau ir sistematingų žinių apie stovyklos ūkį rasite kad ir šių metų skautų kalendoriuje „Budėk“.

Yra ilgi sąrašai, kokių daiktų turi pasiimti į stovyklą kiekvienas skautas ir visa skiltis. Žinoma, kiekvienas daiktas, kartą atvežtas į stovyklą, čia praverčia ir suteikia patogumų. Bet labai retai į stovyklą patenka vienas labai naudingas daiktas, būtent — prosas.

Mat, ir stovykloje kiekvienas nori geriau apsirengti, ypač šventą dieną, o rūbai stovykloje labai greit glamžos. Todėl kai mūsų stovykloje kartą vienam skiltininkui — tur būt, trupučiuką dabitai, — kilo gera mintis pasiskolinti prosą iš ūkininko ant kalno, kuris mums pieną ir duoną tiekdamo — pasirodė, kad prosas visai stovyklai reikalingas. Vienas nori marškinius išsiprosavoti, kitas kaklaraištį, kitas nosines — ir kol vienas prosavojo, kiti gavo eilės laukti — ir žinote, toji eilė buvo nemaža..

Kiekvienoje stovykloje būna skautų literatų ir truputį žurnalistikon linkusių. Kiti vėl pašyti moka. Kodėl nesumanyti tat leisti stovyklos laikraštėlį. Tik ne tokį, kaip paprastai mokyklose leidžia — ne didelį, šapirografu ar kaip kitaip multiplikuojamą — stovykloje tokiame darbui nei laiko nei vietos nėra — bet iškabinamą, vienam egzemplioriuje išeinantį, ranka rašytą ir iliustruotą. Toks laikraštėlis galėtų beveik kasdien išeiti — stovyklos dienraštis — ir visą stovyklos gyvenimą atvaizduoti. Turiny — rimti vedamieji, stovyklos dainos, patarlės, juokai, karikatūros iš skilčių gyvenimo ir

Stovyklos laikraštėlio redaktoriai ir jų „dienraštis“.

konkurencijos, žinios „iš pasaulio“ — iš kitų stovyklų, stovyklos kronika įdomiai surašyta ir t. t. Visų temų nesurašysi, viena tik tikra — temų netrūks. Redaktoriai nereikėtų atleisti nuo eilinių darbų — galėtų laikraštėlį paruošti laisvaisiais protarpiais ir užbaigti per laisvalaikį. Tokį laikraštėlį mėgino leisti Panevėžio r. tunto stovykla Anykščių Šilėlyje 1930 m. — per visą stovyklą išleidome bene 8 numerius ir kiekvieno naujo numerio pasirodymas būdavo stovyklos dienos sensacija.

Stovyklos metu naudinga suruošti stovyklos šventę —

gegužinę. Laikas — vienas sekmadienis, tik žiūrėti, kad nebūtų tą patį dieną kur kitos gegužinės. Programoj — skautų paradas, pasirodymai, rungtynės, žaidimai, be to, šokiai ir žaidimai publiškai. Dėl tokios šventės programos galima pasinaudoti, kad ir „Skautų Vado“ š. m. 2 nr. v. sktn. Žukaičio straipsniu „Pavasario šventė“. Vakare būtinai laužas su įdomiausia iš anksto paruošta programa. Orkestrą dabar turi kiekvienas miestelis, tas orkestras griežia apylinkės gegužinėse — pagrieš ir skautų stovyklos šventėje. Dėl reklamos — miestelyje, prie kurio yra stovykla — reikėtų iškabinti kelis plakatus prieš sekmadienį. Be to, išsiuntinėti pakvietimų vietos visuomenei ir stovyklaujančių skautų tėvams ir rėmėjams. Jie būtų stovykloje svečiai. Tokią šventę rengėme jau minėtoje stovykloje Anykščių Šilėlyje — šventė pavyko, nors smulkus lietutis lynojo. Suėjo daug apylinkės jaunimo ir senesnių žmonių skautiškų prašmatnybių pasižiūrėti. Grižė Anykščių šaulių būrio orkestras, turėjom ir bufetą, ypatingą pasisekimą skautų tarpe turėjo ilgos mažų baronų virtinės. Atvažiavo net iš Panevėžio ekskursija. Bilietai buvo nebrangūs, rodos, po 50 c., bet vis vien turėjom gražaus pelno. Baigėme šventę laužu su dainomis, vaidinimais, pašnekesiu. Gražų efektą darė protarpiais iškylančios į juodą nakties dangų raketos. Raketos ir raketnikas, apskritai, jei tik stovyklos rengėjai gali jų kur nors išsirūpinti, reikėtų tokia proga turėti stovykloje.

Būti ilgai vienoj vietoj nubosta, ir ekskursijos į įdomesnes stovyklos apylinkės vietas visada turi didelio pasisekimo. Iliustracijai — minėtoji stovykla Anykščių Šilėlyje. Per 2 savaites stovykavimo mes surengėme tris ekskursijas. Kas kartą pasilikti stovykloje savanorių neatsirasdavo ir reikėdavo 3 skautus, rodos, burtais skirti. Ekskursijos dienai net stovyklos ligoniai pasveikdavo. Pirmoji mūsų ekskursija buvo į Rubikių ežerą — į ten (apie 15 klm.) nuėjom pėsti, plaukiojom po ežerą, pasilsėjom, pietums gavome pieno ir duonos (puodukus buvome su savim pasiėmę iš stovyklos). Grįžome lig Anykščių traukiniu, o stovykloje grįžę, rodos, dar kavos su buterbrodais suradome, nors jau vėlus buvo laikas. Antrąją ekskursiją padarėme į Storių kalną — piliakalnį — 7 klm. nuo stovyklos. Išėjome po pietų, grįžome vaka-

rienei. Trečiąją ekskursiją, baigdami stovyklą, padarėme į Anykščių miestelį, aplankėme rašytoją Vienuolį—Žukauską ir apžiūrėjome prie jo namų istorinę vyskupo Baranausko — Anykščių Šilelio poeto — klėtelę. Čia sudainavom tradicinę mūsų šios stovyklos dainą „Kalnai ant kalnų, o ant tų kalnų...“. Puntuko skyrium nelankėme, nes mūsų stovykla buvo prie pat Puntuko.

Daugel mūsų stovyklų įvyksta beveik vienu laiku — birželio mėn. gale ir liepos mėn. pirmoje pusėje. Kartais kelių tuntų stovyklos yra palyginti netoli viena nuo kitos. Tos apystovos kelia mintį — ar negalima organizuoti stovyklų ryšius, skatinti, kad vienos stovyklos skautų būrelis pakaitom aplankyti kitą stovyklą. Daugeliu atvejų toks ryšys užmegsti pasiseks. Reikia tik iniciatyvos. Dėl pavyzdžio dar kartą paminėsiu tą pačią panevėziečių Anykščių Šilelio stovyklą.

Panevėžio ir Utenos skautai stovyklavome Anykščių Šilelyje, o Ukmergės ir Kauno skautai — Dukstynos miške prie Ukmergės. Abi stovyklos Šventosios upės krante. Tarpas — per 40 km. Tik štai vieną rytą į mūsų stovyklą atvyko būrelis nepažįstamų skautų dviratininkų — pasirodo, tai buvo skautai iš Dukstynos stovyklos. Jie atvežė mūsų stovyklai jų vadovybės ir stovyklaujančių sveikinimus. Nenorėdami pasilikti tą pat dieną du skautai iš mūsų stovyklos išplaukė baidarka Šventąja į Dukstyną — juodu vežė Anykščių Šilelio stovyklos viršininko raštą — sveikinimą ten stovyklaujantiems broliams. Vakare baidarininkai pasiekė Dukstyną kaip tik vėliavos nuleidimo metu. Čia buvome širdingai sutikti stovyklos viršininko skūn. Kulviečio ir visų stovyklaujančių. Dalyvavę

Iš užrašų knygutės.

Nesenai bevartydamas savo seną užrašų knygutę, tarp įvairių kitų užrašų, radau ir šiuos, kurie, manau, galėtų būti naudingi „Skautų Aido“ skaitytojams iškylų bei stovyklų sezonui.

Vykstant stovyklon nereikia su savim imti miltelių dantims valyti. Jie nuolat išsibarsto, jų popierinės dėžutės lūžta, sušlampa ir milteliai sutepa įvairius jūsų dalykus. Daug patogiau paimti dantų pastos tubelę. Bet geriausiai — specialus muilas dantims nedidelėse metalinėse dėžutėse. Pavyzdžiui, prancūzų firmos Gib's yra dėžutės po 50 cent. ir po 1 litą.

Stovykloje būna reikalinga iškabinti kokią lentelę su užrašu, pavyzdžiui: stovyklos štabas, kelias į stovyklą ir pan. Niekad tokių užrašų nedarykit chemišku pieštuku, nes, kad ir

dideliame Dukstynos stovyklos lauze ir pernakvoję rytą išplaukėm atgal. Tiesa... grįžimas buvo liūdnas — plaukt reikėjo prieš srovę, daugiausia baidarką tempti einant krantu, o į vakarą baidarka užsikabino dugne už kelmo šaknų ir prakiuro, prisėjo palikti ją krante pas ūkininką, ir grįžt namo pėstiems. Sutemus, naktį ieškojome kelio į stovyklą nežinomose vietose iš žemėlapių, ir savo stovyklą pasiekėm auštant... Bet vis tik ke lione buvom patenkinti. Vėliau ir baidarką sutaisę parsivežėm į stovyklą.

Jei nevisada galima ir patogų taip stovyklas lankyti — jei skiria didesnis atstumas — reikia nors paštu mėginti susirašinėti, ir sužinoti, kaip kiti stovyklauja.

Baigiant — tebūnie leista palinkėti gero pasisiekimo tiems, kurie į stovyklas išeina! V. J. *urgutis*

po mažo lietaus, jūsų užrašas labai biau-riai atrodys.

Kiekvienoje kiek didesnėje stovykloje reikalinga turėti paprastą plaktuką vinims kalti, bei medinį plaktuką palapinių kuoliukams įkalti. Paprastai tam vartojami kirviai, tačiau tai jiems toli gražu nėra sveika.

Nepaprastai blogo išpūdžio stovykloje sudaro išmėtyti popergaliai. Jiems rinkti gerai kur nors stovykloje turėti pakabintą maišą, į kurį kiekvienas skautas galėtų atnešti popergalius, vietoje juos mėtęs prie palapinės. Maišas yra tuo patogesnis už krepšį, dėžę ar duobę, kad vėjas iš jo nieko neišpučia.

Šokant aplink laužą įdomų efektą galima gauti tinkamai pavartojus skautiškus kaklaryščius. Pavyzdžiui, galima juos „ispaniškai“ užrišti ant galvos taip, kad vienas galas laisvai nusileistų ant nugaros. Arba vieną kaklaryščio kampą užrišti prie alkūnės, kitą gi laikyti rankoje. Šokant kaklaryščiai laisvai plevėsuoja ir tuo sudaroma gražaus, kartais net fantastiško išpūdžio.

Per šokius aplink laužą skautams reikėtų nusiimti šiltas kojines.

Laužas turėtų būti labai šviesus (reprezentacinėse stovyklose, su svečiais, gerai tokiais momentais laužan įmesti truputį spalvuotos bengalijos ugnies). Tačiau irgi negerai, jei ugnis yra per daug karšta bei duoda daug žiežirbų. Šokėjų nereikia kepinti!

Laužo dūmai nepaprastai trukdo šokėjams, taip pat ir skautai (kurie prižiūri laužą ir deda į jį naujų šakų), vaikščiodami ir ardydami šokėjų eiles. Reikia stengtis jų išvengti.

Taip pat ir batų nereikia nakčiai palikti ant žemės, bet juos statyti ant tam tyčia padaryto pakėlimo iš karčiukių viename palapinės gale. Bendrai, palapinėje reikia stengtis ne tik pakenčiamai, bet ir patogiai iširengti!

Smagi stovyklos pavakarių valandėlė, ir stovyklos laužas.

Baden-Powell

Ką man daryti su mano vaiku?

Brangūs draugai tėvai,
Aukščiau pažymėtas klausimas, be abejo, suteikia nemaža galvosūkių ne vienam tėvui.

Aš esu tikras, kad jūs jaučiate, kaip kad ir aš jaučiu, jog ne menka atsakomybė būti vaiko tėvu. Vaikas, gal, ir dirba kaip reikiant mokykloje, bet jei atsižvelgsite į savo pačių mokslo dienas, o paskui į tai, kaip turėjote skintis kelią gyvenime, tai pajusite, kad, nors mokykla jį, tarp jo klasės draugų, daug ko išmoko, vis dėlto ji jo, kaip individo, aiškiai neišmoko kai kurių kitų dalykų, kurie yra tokie pat reikalingi pasisėkimui gyvenime. Aš čia turiu galvoje tokius dalykus, kaip:

1. **Charakteris**, tai yra garbės ir teisingumo jausmas, ištvermingumas ir drąsa, pasitikėjimas savimi ir giedras nesavanaudiškumas ir t. t.

2. **Nagingumas**, įgytas darbeliais ir pramogomis, kurios vaiką sudomina ir naudingai užima.

3. **Fizinis išsivystymas ir nusimanyimas apie sveikatos dalykus**.

4. **Pagalbingumas** kitiems ir pareigos jausmas visuomenei.

Šie dalykai yra paliekami tėvui iškiepyti, arba, jei, kaip per dažnai pasitaiko, jis yra per daug užimtas, pačiam vaikui sugraibyti, kaip tinkamam, už mokyklos ar dirbtuvės sienų. Dažnai atsitinka, kad vaikas čia jokių pastangų nepadaro ir dėl to palieka nevykėliu.

Zaidimo metas.

Vaikas už mokyklos sienų, jei taip imsi skaičiuoti, praleidžia daug laiko žaisdamas.

Valandos per savaitę

Mokykloje 30, miegui 70, valgymui 12, žaidimui 56.

Per šias žaidimo valandas, galimas dalykas, jis mokosi ir gerų dalykų, bet per dažnai išmoko tik blo-

gų; tai priklauso nuo jo aplinkumos ir draugų. Vis tiek, ar jis yra išdykęs ar aptingęs, neklaužada ar atsilikęs, vis yra kas nors, kur jo tėvas norėtų pamatyti jį geresnį.

Tėvas jaučia, kad jis neatlieka savo pareigos, leisdamas vaikui užaugti pastumdėliu, bet ką gi jis gali padaryti? Na, štai vienas būdas. Padėti čia tėvams ir vaikui išgelbėti kaip tik buvo išgalvotas skautų judėjimas.

Aplinkuma.

Čia mes stengiamės parūpinti gerą aplinkumą su sveika veikla; žaidimais ir darbais, kurie patinka vaikui ir kurie tuo pačiu laiku jame ugdo aukščiau pažymėtus keturis savumus, padedančius jį užauginti vyru ir tiesioginai parengti jį sėkmingam gyvenimui. Vienintelis skautų judėjimo tikslas yra parengti laimingų, gerai savo pareigas einančių piliečių. Mums nerūpi kariškos mankštos, mes nedarome jokio skirtumo dėl religijos ar luomo, prie kurio vaikas priklauso, ir mes neturime jokios politinės pakraipos.

Skautų judėjime vienoje Britų Imperijoje dabar yra 756.883 vaikai. Jis yra išsiplėtęs visose anglų dominijose ir 45 svetimose valstybėse.

Atsiliepimas darbui.

Skautiško auklėjimo padariniai vaikams yra išidėmėtini. Valdžios įstaigos, privačios įstaigos ir šiaip darbdaviai dabar nuolat prašo skautų ir atiduoda pirmenybę skautiškai auklėtiems vaikams. Mokytojai ir dvasininkai taip pat patvirtina skautiško auklėjimo vertę ir jį remia.

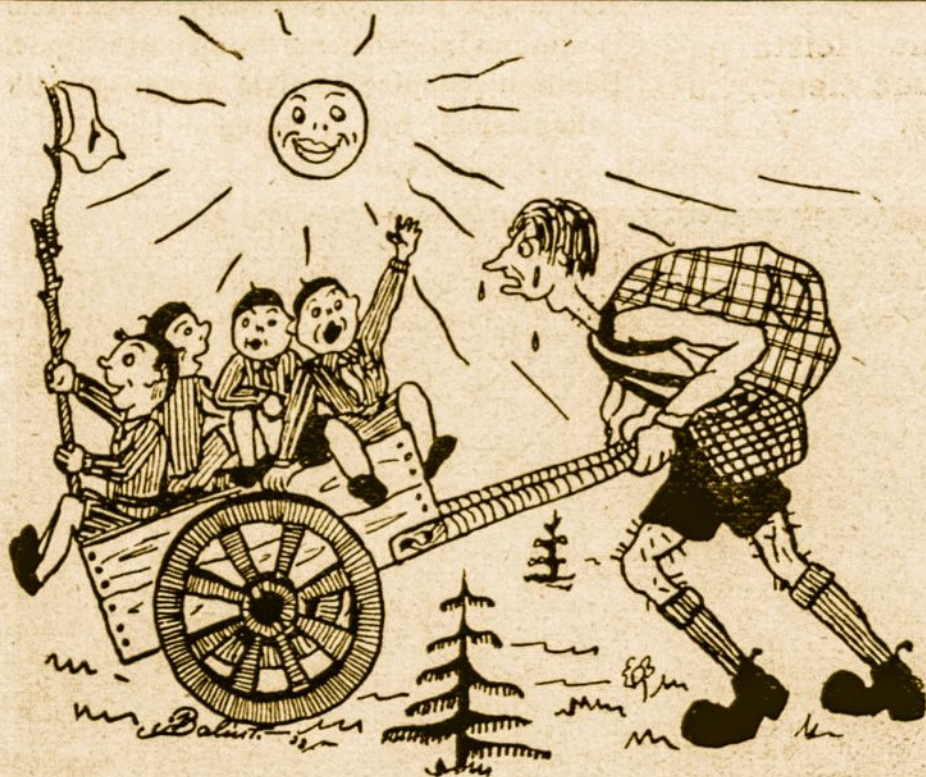
Mane yra klausę, koks mano tikslas, platinant ir remiant skautų judėjimą. Na, aš pats nežinau, nebent tik tiek, kad jaučiu begalinę simpatiją toms nesuskaitomoms daugybėms jaunuolių, kurie buvo išmesti į pasaulį, visiškai neparengti gyvenimui, taip kad skursta, neatnešdami naudos nei sau, nei kitiems, nors turi kūnus, sielas ir protus, kurie, kiek palavinti ir pamankštinti, būtų galėję padaryti juos laimingais, vykusiais, gerais krašto piliečiais.

Todėl drįstu pasiūlyti, kad, jei jūs pritariate skautų judėjimo tikslams ir metodams, galėtumėte paraginti savo vaiką įstoti į artimiausią skautų skiltį ir gyti įvairių specialybių.

Linksmas — sveikas — pagalbingas.

Jis, be abejo, džiaugsis, galėdamas įstoti į linksmą broliją, o jūs būsite patenkinti, jausdami, kad jis daugiau veltui negaišina laiko už mokyklos sienų, bet įgyja praktiškų žinių, ir išsidirba charakterį, kuris padės jam tapti sveiku, laimingu ir vykusiu žmogumi ir geru, gerai savo pareigas einančiu piliečiu.

Atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas ir didesnes progas moterims, buvo išvystytas, panašiais į skautų pagrindais, skaučių judėjimas. Savo padariniais jis yra pasirodęs lygiai sėkmingas.

Vilkiukų draugovė išėjo į iškylą...

Robert Baden-Powell

Vyt. Donaila.

Pabėgėlis.

(Iš vokiečių okupacijos metų).

1.

Obelys žydėjo, kaip sniegu apsun-
kintos, pavasaris išsiliejo gegužės kaitroj
ir vėjus.

Prie Janulio lauko prieina didelė gi-
ria, beržynas. Kasomis nusviro beržų
šakos, lapais varvėjo, nelyginant sula,
kuri sunkėsi į ąsočius, stovinčius po ber-
žais.

Janulių Rymantas trijuose beržuose
išgrėžė skyles, iš alksnio išdrožęs love-
lius, kas rytą parnešdavo tris ąsočius
sulos.

Buvo gražus rytas, anksti atsikėlęs
Rymantas nuskubėjo beržynan. Visi dar
miegojo, tik žandarų šunes prižiūri prie
didelės būdos žaidė žvangindami gran-
dinius.

Per kluoną Rymantas skubina beržy-
nan, vienplaukis. Trinytiniai marškiniai
atlapį, lengvas vėjas gaivina, už beržyno
tetirvinas nebaigia savo kalbos, kaip jis
parduosias kailinius, pirkšias pačią ir
lizdą. Lankoje šūkauja pempės, aštriai
piaustydamos ryto tylą.

Jis pirmą kartą taip anksti beržyne,
apsidairo. Jam kiek neramu, kažin ko
nepaprasta.

Paima ąsotį, dideliais gurkšniais atsi-
geria, padeda tuščią puodynę, eina prie
kito beržo.

Sustojo?! Kažin kas šmėstelėjo tarp
krūmų, rodos, žmogus, nuskubėjo per
tankumyną.

Jis pritūpė, pro beržų liemenis pama-
tė sudriskusias kelnės, greit pranykusias
už beržų. Tankiose eglaitėse dar pama-
tė liemenį...

Jį perpylė šiurpulys, prisiglaudė prie
beržo.

— Pabėgėlis — rusų, — patylomis
sau nutaria Rymantas, bailiai žiūri į
eglaites, paslėpusias apiplyšusią žmo-
gystą.

Pažiūri į ąsotį, pavirtusį prie beržo
šaknų, sula iki pusės ąsočio išsiliejusi.

Po valandėlės eina prie antro beržo.
Negali būti, visada būdavo ąsotis beveik
pilnas, o dabar tik ant dugno.

Išgėrė pabėgėlis. Jis perbraukia ran-
ka per briaunas: viena pusė drėgna,
matyt, nesenai išgerta. Gaila, motina
sakė, reikėsia rauginti vasarai, kai iš-
rūgsta sula, šienapiūtėj baisiai gardus gė-
rimas. Greit nesinori gerti tokios giros
atsigėrus.

Trečias ąsotis sklidinąs.

Saulė iškilo rausvu pusrutuliu, Tekli-
nės miškus pralenkė.

Eidamas padarže Rymantas galvoja,
kažin ar sakyti tėvui. Žinia, tėvas pa-
sakys žandarams, tuojau surinks apylin-
kės kareivius, žandarus, suras vargšą pa-
bėgėlį.

O gal koks vagis slankioja miške.
Na, tegu ir vagis ar jam gaila sulos, juk
miškas valdžios, o beržų, beržų kiek
nori.

Saulei patekėjus Rymantas išginė vie-
ną karvę, kuri liko iš dvylikos karvių,
liūdna, vienintelė visam tvarte. Švil-
paudamas gano pamiškėje, dūdas suka,
retkarčiais grįžteli į mišką. Kažin ko
baisu, nejauku. Tiek tų pabėgėlių —
rusų kareivių išgaudė vokiečiai, sako,
išvežė į Vokietiją, kur esą kalėjimų kam-
bariai, nelyginant, tūtos, ten uždara žmo-
gų, pro siaurą langelį gaunas duonos
plutą ir vandens. Taip išgyvenąs bent

porą savaitių, ir nunokstas žmogus, lyg
bulvės diegas rūsyje.

Jei vokiečiai sugautų ir šitą išvežtų,
nokintų.

Atėjo tėvas su suvargusiu senu kuinu
ekėti prie miško.

— Tėti, ar mes visada vieną arklių
teturėjom ir tokį blogą.

Tėvas tyli, kažin ką sunkiai galvoja.

— Penketas buvo, o dabar tik vo-
kiečiai gali kiek nori arklių turėti. —
Tėvas sustabdo arklių, atsisėda ant ekė-
čios.

— Kad tu greičiau pasistieptum, ar
būtų Julius namuose.

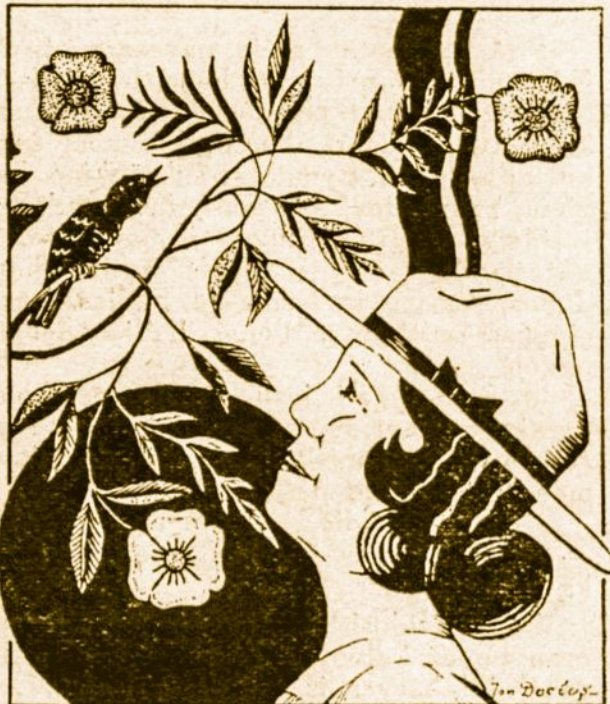
— Kur dabar yra Julius?

— Kur? Ką aš galiu žinoti, gal Rusi-
joj, pulkuose, gal kur jau... — Tėvas ne-
baigė sakyti. — Tu jį atsimeni. Taigi,
kur tu atminsi, tu buvai keturių metų,
kai jį išvežė. Keturioliktai, pirmoj mo-
bilizacijoje, o dabar septynioliktai, tai tu
jau septintus greit baigsi. Jei Julius bū-
tų, turėčiau artoją. — Tėvas sunkiai atsi-
kėlęs suragina arklių.

— Tėti, ką darytum, jei čia pamaty-
tum rusų kareivį, pabėgėlį, štai čia, ber-
žyne.

Atsigrėžė tėvas, kam toks klausimas.

— Gal matei? Nu, tai kam klausi.
Žinai, kas slepia pabėgėlius — belaisvius,
vokiečiai išveža į Vokietiją, o kas pa-
kliuvo į Vokietijos barakus, to jau ne-

Telinksmine giesmelė tavo kiekvieną
liūdintį.

bematysi. Jei pamatytum kur belaisvį,
tuojau reikia pranešti žandarams.

Rymantas galvoja, staiga švilpteli dū-
dele, nueina atsigerti sulos.

2.

Antrą rytą Rymantas nustebo nebe-
radęs ąsočio. Vieno ąsočio vietoj tik
dugnu išmygta žolė, tarsi arklio kojos,
sula drėkina lašėdama, lyg ašaromis. Ką
jis sakys motinai neparnešęs ąsočio.

Sugrįžo namo, kiek nusiminęs. Kai
motina paklausė, kur esąs ąsotis, jis sakė
benešant išmetęs.

— Tai tau, kur dabar gausi tokį ąso-
tį. Dar senelio palikimas. Dabar kaip
krėste nukrečia, be nužvilginimo, — mo-
tina kalba.

Gaila ąsočio, su ilgabarzdžiu seneliu
buvo ant spenio, paukštytės ant ąsų, o
visas žvilgėjo, lyg medumi apteptas.

Išginė Rymantas karvę, toli nusivarė,
galūlaukėn į eglėn, jam beržynas toks
paslaptingas.

Sėdi ant kelmo, iš penkių kryželių
dėlioja vieną didelį kryželį, su šiurkščia
rankove dažnai perbraukia per nosį.

— Sveikas, piemenėli! Nebijok, eikš
čia.

Jis norėjo bėgti, sučiupęs tėvo kepu-
rę ir peilį, bet tas driskius, aišku, pa-
bėgėlis taip maloniai žiūri.

— Tai karves ganai. — Prieina prie
jo, didelė, juoda ranka glosto jo plaukus.

— Iš kur tu esi.

— Iš Janulių.

— Čia palaukės!

Jis linkteli galvą, bailiai žiūri į jo
mėlynas akis.

— Tu mano brolis.

Jis pakelia akis, nustebe žiūri į pa-
bėgėlį, pabučiavusį jam į kaktą.

— Motina pasakojo, sakė visi žmonės
esą broliai, o moterys tai seserys. Mo-
tina žino.

Pabėgėlis žiūri, kažin ką nori sakyti.

— Tai tu rytais ateini sulos?

— Tai kas? Aš. Gal žinai kas mano
ąsotėlį nukniaukė. Širynt neberadau, la-
bai gražus buvo, senelio palikimas, su
paukštytėmis ant ąsų, o ant spenio barz-
dotis. — Jis jau drąsesnis, pabėgėlis nie-
ko nedaro, žiūri didelėmis, protingomis
akimis.

— Pas jus yra žandarai?

— Taigi, du seklyčioj gyvena. Ir du
šunes, labai piktus, turi.

— O jūs turit duonos?

Jis valandėlę galvoja, nuryja seilę,
pažiūri į namus, pasikaso plaukus.

— Duonos tai mažai. Labai mažai.
Iš pradžios pavasario man idėdavo plo-
ną riekelę, o dabar nebeidėda. O mūsų
duona užrakinta. Vokiečiai visus grū-
dus, visas bulves išvežė.

Pabėgėlis išima žvilgantį peiliuką,
rodo:

— Tu nori turėti šitą peiliuką.

Peiliukas žvilga saulėje, baltos, lyg iš
sūrio padarytos kriaunos.

— Tai kas kad aš noriu turėti.

— Ryt rytą, kai eisi sulos, prie ąso-
čio atnešk ir palik duonos, nors mažą
riekelę. Nors tiek, — jis rodo du pirštų.

Rymantas galvoja. Gal jam duos va-
karienei, jis nevalgys įsidės užantin ir
gaus peiliuką.

— Atnešiu.

— Tik tu niekam nesakyk, o kai klaus
kur gavai peiliuką, sakyk: radau. Ant
kelio radau ir baigta. Nesakyk, kad aš
su tavim kalbėjau. Aš tau duosiu pinigą.
Štai, baltas sidabrinis, pusė rublio.

Pabėgėlis pabučiavęs į kaktą nuėjo.
„Užaugai, brolau, pažint negaliu“. Paėjęs
gilumon miško dar atsigrėžė, liūdnei pa-
žiūrėjo.

Vakare, pargynęs karvę, jis užbėgo
už klėties, išsiėmė pinigą, ilgai vartė.
Motina diendaržyje čiulksi į skardinį
kibirą, žaląją milžį.

Gražus tas pinigas ir svarus toks.
Džiugu ir labai gera. Priėjo prie mo-
tinos. Stovinėja, pritūpęs žiūri į moti-
nos pienuotus pirštus.

— Aš turiu didelį pinigą, va sidabri-
nis.

Motina pavartė ant delno, įsidėjo į
priedangstės kišenę.

— Kur gavai?

— Radau.

— Nemeluok, meluot negražu.

Po valandėlės jis išpasakojo viską mo-
tinai, prašydamas tėvui nesakyti.

— Jei žandarai sužinotų, tuojau su-
gautų. Nesakyk, motin, jis sako esąs
mano brolis. Taip, taip, jis taip sakė.

— Meilinasi, vaikelį, duonos nori iš-
vilioti. Neduok pone Dieve, jei žandarai
sužinotų.

Rytą anksti Rymantas išėjo sulos, prie
vieno ąsočio paliko iš vakaro gautą
duoną.

— Palauk, Rymantai!
Tas pats pabėgėlis pasiėmė duoną, atsigėrė sulos, godžiai suvalgė duoną.

— Tu nuneši tėvui šitą raštelį. Tik tėvui paduok. Kad nieks nematytų. Paduosi?

— Pa. Gerai. — Jis įsideda už kepurės lanko, pasuko į namus. Sugrįžęs tėvo neberado, išvykęs į Laukagalį, kapčinių bulvių sėklai.

Išsivarė Rymantas gražiai žvilgančią žaląją, palaukėn nuginė.

Pargynės vidurdieniui užmiršo kortelę, duotą pabėgėlio, kai pasakė motina, ir tėvą žandarai išsivedė į mišką belaisvio — plieninio gaudyti. Iš apylinkės sukviėtę penkis žandarus, apstoję mišką, o du su šunimis ieškosią po mišką.

— Tai, motin, pasakei.

— Jei sužinos žandarai, kad mes žinojom ir slėpėm, išveš į Vokietiją, badu mirsim. Gal ir blogai padariau tėvui pasakydama, bet negalėjau slėpti.

Rymantas greit išgena karvę, nuginęs prie eglyno, pamatė vieną žandarą, stovintį ant kalniuko.

Dideli laukai, karvė rami ganosi. Rymantas ją palikęs nuėjo eglynan, ton vieton, kur buvo sutikęs pabėgėlį. Eina per mišką, lyg paklydęs verkia.

— U, ui, kur aš einu? Kur aš einu?

Didelis eglynas, platūs plotai, aidai miškas. Kažin kur toli, prie Kalpokų šleko sulijo šuo, tur būt, žandarų.

Tankumynoj eglyno prie jo prieina pabėgėlis.

— Ko tu verki, Rymantai?

Jis greit kalba, dairosi:

— Tave gaudo žandarai, tėvas pasakė. Bėk, eik paskui mane iki Kalpokų pelkės. Kai aš pamatysiu žandarus, pradėsiu verkti: ū-ū, tada slėpkis.

Pabėgėlis išplėtė akis, suėmė galvą.

— Padavei mano raštelį?

Jis tyli, kaltininko akimis žiūri.

— Tėvo nebuvo, karvę išginiau, o kai grįžau... žandarų ir šunų nebebuvo namuose.

Pagalvojęs pabėgėlis liepė vesti į Kalpokų pelkę, o iš ten į Teklinės miškus, kurie siekia Latviją.

Už medžių slapstydamsis seka pabėgėlis, klausosi. Laimingai pasiekė pelkę, pabučiavęs Rymantą, kažin ką dar parašė ant tos pačios kortelės, liepė tėvui paduoti pridurdamas:

— Tėvų pastogėn nerandu kelio.

Kodėl pabėgėlis neranda kelio Rymantui aišku: juk koki kelią rasi vaikščiodamas po mišką.

Grįžęs Rymantas rado karvę rugiuose. Ėda rami, matyt, jau soti. Grįždamas miško pamatė tėvas karvę rugiuose. Pagrąsė Rymantui, o vakare, kai tyliai ir bailiai įslinko į pirkį Rymantas, tėvas du kartu įkirtu per šlaunis.

— Tai tu taip karves ganai.

Sutemoje, prieš gulimą Rymantas išdriso prieiti prie tėvo, pabučiavęs ranką atidavė kortelę.

— Kur gavai?

Rymantas tyli. Tėvas skaito. Nustebęs pažiūrėjo į Rymantą, staiga sučiupęs pabučiavo:

Tu sutikai Julij, o aš... Kur jis?!

Rymantas tyliai nupasakoja, kaip jis jį nuvedė į pelkę.

— Jei ne tu, sūnų! Julij, mielą sūnų, aš pats!...

Motina nustebo. Ilgai neištarusi žodžio priglaudė Rymantą prie krūtinės.

— Vaikeli, iš kur tu toks... toks brangus! Tu... — jai stigo žodžių.

Tėvas perskaitė raštelį dar kartą:

„...Aš žinau, ten žandarai stovi. Tėve, jei galėtum man miške padėti duonos kąsnių... Juk ne amžius vokiečiai viešpataus, gal ir aš galėsiu grįžti ten, kur matau klevą, kur girdžiu svirties girdžėjimą, o iš tolo, kaip išguitas valkata, lenkiu galvą kaminu pažymėtai gimtai pastogei.“

Prabėgo metai, atėjo pavasaris, tirpo ledai, nuo kalnų vanduo bėgo, ledai plaukė, grįžo liūdnei virtinės gervių, lyg paklydę tulsėdamos, Janulių klevuose šnekučiai švilpavo, Rymantas sulą tekino, kai vieną rytą supykę ir nusiminę žandarai susidėjo dėžes, šautuvus ir išvažiavo į Faterlandą. Ties vartais sutiko juos Julius, vasarą ir žiemą jų bijojęs, pas gimines, miškuose dienas bailiai leidęs, pakėlė kepurę.

— Sudie, geri jūsų šunes, geri jūs, vyrai, bet kam man, šitos pastogės sūnui reikėjo slėptis miške, vien dėl to, kad mane rusai buvo pašaukę.

— Sudie, sudie, laimingai gyvenkit! — tarė nustebes žandaras, nežinodamas ką kalba Julius.

Saulė leidosi, kai žandarų vežimas pranyko už kalvos, ant kurios Rymantas ganė dvi karves ir saldžiai raliavo.

Mes jūsų laukiam...

(Abiturientams).

Kelis kart jau buvo rašyta „Skautų Aide“, kad daugelis energingų ir veiklių skautų iš provincijos atvykę Kaunan studijuoti ištirpsta lyg vaškas, nutolsta nuo skautiško aktyvaus darbo, net visai užmiršta skautus.

Aš negaliu tikėti, kad tiek gražių norų ir užsimojimų parodę, būdami moksleiviais, skautai, tapę studentais, nutrauktų visus ryšius su skautija ir nukryptų į neva studentišką laisvę. Taip pat nesinori tikėti, kad veiklus, darbštus skautas, studijuodamas, nerastų valandos kitos laiko skautiškajam darbui, ypač kai jo tiek laukia ir Kauno Tuntas ir Vyr. Štabas ir galų gale skautiški vienetai universitete. Šiuo pastaruoju klausimu aš ir noriu pasikalbėti su skautais — abiturientais. Nesu įgaliotas rašyti apie Studentų Skautų Draugovę, todėl paliesiu tik Stud. Skautų Korporaciją „Vytis“, 1932 m. pradžioje persiformavusią iš ligi šiol universitete buvusios Studentų Skautų Draugovės, įsikūrusios jau net 1924 m.

Korp! „Vytis“ nori sujungti studentus skautus į vieningą akademinį vieneta, pagrįstą skautizmo principais, kad studijuojas jaunuolis — skautas akademinį gyvenimą praleistų savo vienminčių iš jaunystės dienų tarpe.

Kartu studijuojamas skautizmas, kaip pedagoginio auklėjimo sistema ir stengiamasi užmegsti kuo tampriausius ryšius su organizuojama studentija.

Korporacijos nariai taip pat aktyviai dirba skautų vienetuose ir už universiteto sienų.

Korp! „Vytis“ pasiryžusi šiais metais surinkti visus naujai atvykusius Kaunan skautus, kad skautų sąjunga nepajustų to nuostolio, kuris daromas jai kiekvienais metais daugeliui aktyvių narių nutolus nuo skautiškojo darbo! Mes, universiteto skautai, tikimės, kad nauji kolegos itin sparčiai papildys mūsų eiles ir įneš tiek brangintinos veiklios skautiškos jėgos į mūsų eiles! Taip, mieli broliai, mes jūsų laukiam.....

Lapinų Vytautas.

Kaunas, 1932 VI.2 d.

Suv. Kalvarijos skautų-čių nemažas būrys.

Auto be užpakalinės šviesos arba skautų nuotykių stovykloje.

VII. Paslaptinis Boris.

Anksti sukilo visa draugovė ir skubiai ruošėsi pradėti trečiąją stovyklos dieną. Šiandien buvo nutarta eiti į Borio sodybą. Euzebas su Baba ėjo drauge, taip pat ir Sen-Belio skautai. Pasinaudoję Indijanu, draugininkas dar anksti rytą drauge su Petru padarė jam vizitą ir pranešė, kad priima pakvietimą atsilankyti su visais stovyklaujančiais. Tačiau daktaro nerado namie. Dabar visų tikslas buvo kaip galint anksčiau išsiruosti į kelionę, kad dar prieš vidurdienio kaitrą pasiektų Aržuką.

Kai jau visi, šūkaudami ir triukšmaudami, taisėsi krepšius bei kuprines, Petras priėjo prie kun. Liukso ir, nusivedęs kiek nuošaliau, kalbėjo:

— Prašau patarimo, gerbiamas kapelione.

— Mielai patarsiu, jaunuoli.

— Dėl to Borio siūlymo aš vis dar negaliu pasiryžti.

— Ką pasakė tavo motina?

— Ji man davė visišką laisvę. „Tai tavo dalis, tėvas ją tau paskyrė“, pasakė ji man. Aš vis dar abejoju. Kaina labai gali pavilioti — du milijonai. Kaip tada galėčiau padėti motinai, broliams ir seserims, kiek gero visiems aplinkiniams padaryti. Dabar jau aš pradėdau suprasti tikrą skautų dvasią, greitai jų neapleisiu. Stengsiuos, kiek galėdamas, visiems daryti gera. Juk labai gražu, kai gali kitiems gera daryti?

— Ir pačiam nuopelną įsigyti, — pridėjo kapelionas.

— Taip, tas ir mane vilioja. Tačiau, antra vertus, parduoti — vadinasi — išleisti, ką yra tėvas palikęs. Aš jau sakiau, kad motinai tas būtų skaudu, nors ji ir nesako. Be to, iš tų pinigų kiltų, gal būt, pavojus: mano broliai ir aš, be rūpesčių gyvendami, lengvai galėtume išsilepinti, atprasti nuo darbo, ir visam gyvenimui liktume baltarankiai dykaduoniai. Dar ir sąžinė neduoda man ramybės: tiek pinigų už nedirbamą kasyklą, argi ne įtartina? Ką aš žinau, iš kur tie milijonai kilę? Ar aš žinau pirkėjų tikslus?

Kun. Liuks atsidėjęs žiūrėjo į šalia einantį jaunuolį, be maž visa galva už jį aukštesnį. Petras pamažu ėjo šalia kunigo ir kalbėjo nuoširdžiu tonu, galvą kiek nuleidęs, lyg visas savo jėgas susikaupęs. Kun. Liuks matė ir gėrėjosi, kaip ši jauna širdis buvo gryna, kilni, kaip ji siekė būti dar geresnė.

— Apgalvoti visada reikia, Petrai. Tačiau šiuo atveju tu neturi pareigos, bent teisės atžvilgiu, rūpintis, iš kur kilę pirkėjų pinigai, nei kokių jų tikslai. Gana, jeigu tu esi tikras, kad nepadedi slėpti vogtus daiktus ar pikta darbą įvykdyti. Aš suprantu tavo abejones. Žinoma, tu turėtum pinigų neimti, jeigu dėl jų išleptum turėtum likti. Tačiau dabar to pavojaus nėra: tu pats jį jauti, ir mokėtum išvengti. Ir savo motinos jausmus turi gerbti. Bet čia tau palikta laisvė. Aš manau, kad tu galėtum šia proga pasinaudoti, jeigu neesi įsitikinęs, kad nesinaudoti būtų geriau. Matai, kas taip kilniai nusiteikęs, kaip tu dabar, tam nederu nusiminti. Dabar, mano jaunuoli, dėkui už pasitikėjimą.

Kapelionas nuėjo prie grupės, kuri jau ruošėsi žygiuoti. Petras šypsodamasis matė, kaip prie kunigo prisigretino Vilkas.

„Ir tam prireikė patarimo, kaip likviduoti vakarykščią neskautišką pasielgimą“, pamanė Petras.

— Puikus žmogus, tas kunigas.

Likęs stovykloje tik su Enriu, Petras pasinaudojo proga nuoširdžiai su juo pasikalbėti. Draugininkas kasdien labiau jam patiko. Jo tvirtas vyriškumas, sąžiningumas, linksmumas, draugiškumas net su mažaisiais plepiais kaskart darė Petrui daugiau įtakos. Tikras skautų vadas! Ir Petras išsipasakojo, kaip jis Sen-Belyje pradėjo organizuoti skautus, kaip juos pamilo. Pradžioje jaunuoliai tik stebėjėsi, rinkdavėsi tik „štukų“ pasižiūrėti. Tačiau pamažu Petras įtraukęs juos į darbą ir ėmęs jų pačių jaunas jėgas auklėti.

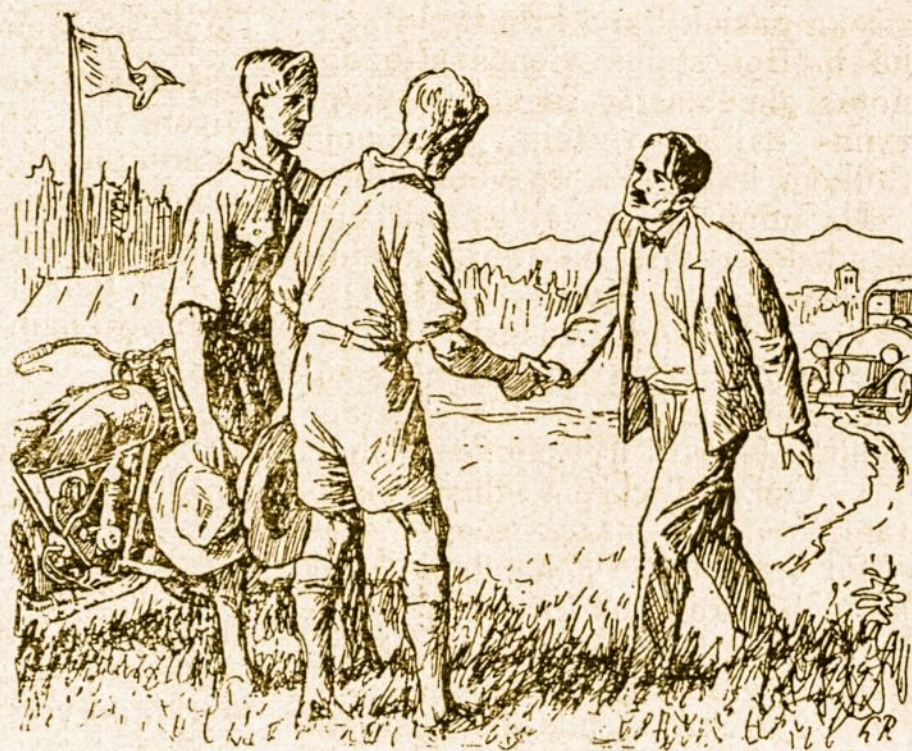
Nesislėpė Petras, kad pradžioje ir pats labai klydęs. Jis norėjęs būti savo būrelio didvyriu, norėjęs, kad visi juo stebėtusi ir gėrėtusi. Tačiau dabar jau pamatęs, kad visiškai neturėjęs ir net nepažinęs skautiškos dvasios. Tik čia, per ištisas dienas begyvendamas su Enrio atsivestais jaunuoliais, pamatęs tikrus skautus, pasiryžęs pats toks būti, ir susidaręs ateičiai naujus planus. Tų planų prisilaikydamas, toliau dar sėkmingiau galėsiąs pats tobulėti ir savo būreliui vadovauti.

Ir draugininkas jam papasakojo apie savo skautiško darbo išpūdžius ir patyrimus. O to patyrimo turėjo nemaža iš gimnazijos, universiteto ir kelių pastarųjų nepriklausomo gyvenimo metų.

Greitai bėgo, besikalbant, valandos. Buvo laikas vykti pas Borį. Jau ruošėsi paleisti mašiną, kaip atlėkė keliu Bjukas

ir sustojo ties stovykla. Iš jo išlipo kažkoks ponas ir skubiai ėjo į stovyklą. Draugininkas su Petru atsidėję žiūrėjo į šį smulkų, pilkos flanelės rūbais apsitačiusį žmogutį. Ilgi juodi plaukai pridengė aukštą jo kaktą.

— Daktaras Boris, — užsirekomendavo priėjęs, duodamas Enriui ranką. — Tamsta ponas Enris Grandas?

— Daktaras Boris, — užsirekomendavo priėjęs...

— Aš esu, — atsakė Enris. — Ar galiu supažindinti su ponu Petru Valiu?

— Tikrai, man sekasi. Man sekasi, — kalbėjo daktaras. Pažiūrėjęs į motociklą, paklausė: — Jūs ruošėtės važiuoti. Gal aš sutrukdžiau?

— Visai ne, daktare. Mes ruošėmės kaip tik pas Tamstą.

— A, tai Vindelis jums pranešė. Aš jau buvau pamanęs, kad užmiršo. Tai aš pats atvykau pakviesti.

— Tamsta labai malonus, ponas daktare.

— Tai visai paprasta. Matote, aš gyvenu visiškai atskyrėlio gyvenimą. Susitinku tik su amžinai nusiminusiu Vladu ir su paniūrėliu savo prievaizda. Kai nesu iškeliavęs, visai neturiu draugijos. Buvau keletą kartų nuvykęs pas Vindelį. Gerai vaikas, tas Vindelis, ir jaunas, jaunas..., dar pilnas iliuzijų. Tai jam pritinka. Jis svajoja patraukti darbininkus. Tai galima padaryti tik jėga, po velnių, tik smurtu. Matote, prieš karą, Sibire, Vlado kasyklose, aš vadovavau darbininkams. Būtumėte matę! Tikrai sakau, kad ėjo geryn. Ir staiga: trach-trach. Darbininkus reikia plakti, — kalbėjo tokiu abejingu tonu, kad aiškiai matėsi melas. Draugininkas pagalvojo: „Matyt, gerai jūs elgėtės su rusų darbininkais, kad jie vieną gražią dieną pakėlė revoliuciją“.

Daktaras kalbėjo toliau.

— Čia Kalmas sako tiesą: sakydamas — Kalmas, aš turiu galvoje savo prievaizdą ir jo brolių, jūs žinote?... Vertingi žmonės, tie Kalmai, labai vertingi. Anais laikais jie buvo mūsų darbų vedėjai. Mes turėdavome tik dokumentus pasirašinėti. Jie mūsų turtą valdė gerai, teisingai. Paniūrė, kaip lokiai, jie turi ir kapryzų. Štai dabar vienas isikando senąją pilį, antras šias kasyklas, jūs kasyklas, ar ne tiesa, Vali?

Petras linktelėjo.

— Mes negalėsime užmigti, kol jie jų neturės, tai yra Vladas ir aš. Ir tada...

Visa tai buvo pasakyta bestovint toje pačioje vietoje, prie kelio. Toks žodžių upelis nuvargino Enrį, ir jis pamanė: „Liudvikas sakė, kad daktaras originalus, tačiau nesakė, kad jis pleyps. O gal jis nori mus suklaidinti. Būsime atsargūs“.

Garsiai gi tarė:

— Gal kiek prisėstume, ponas daktare. Smagiau būtų kalbėtis. Štai ten, ant apsiausto, prašau.

— Aš pasakiau Kalmui, — toliau kalbėjo sėsdamasis daktaras, — kad noriu jus užsikviesti. Tačiau jis ėmė murmėti, išgirdęs, kad pavakare bus svetimų žmonių...

— Betgi, ponas daktare, jeigu taip...

— Ne, ne. Labai prašau! Šiaip ar taip, aš esu šeimininkas. Dar reikia žinoti, kad Kalmas nuolat niurna. Jis paten-

Liūnė Janušytė.

„Gelbėkit! Skęstu!“

Karštą dieną už miestelio prie upės pilna jaunuomenės. Čia maudosi, krykštuoja, vienas kitą stumdo.

Būrelis gimnazistų bando perplaukti per upę. Vienam iš jų pasiseka pasiekti aną krantą, kiti seka jį. Bet staiga vienas strazdanotas gimnazistas su gelsva čiupryna bailiai rikteli, sumojuoja rankom ir dingsta po vandeniu.

Už minutės jis vėl kyšteli virš vandens ir visa pakrante nuaidi:

— Gel... el.. bėkit! Skęstu!

Visi subruzda. Drąsusis plaukėjas, pasiekęs jau aną krantą, vėl šoka vandenin ir plaukia skęstančiojo link. Kiti irgi puolasi gelbėti.

— Gel... elbėkit!...—dūsta skęstantis.

Po valandėlės, gana ilgokos, jis jau guli ištrauktas krante ir mėlynuoja. Visi triūsia aplink jį, stengdamiesi gražinti jį gyvybėn.

— Žiūrėkit, o juk jis visai nealsuoja! — sako baimingai vienas gelbėtojų.

— Sustingo visai, kaip numirėlis... Dieve, Dieve, kaip čia bus?

Gelsva čiupryna nusviro ant užmerktų akių ir liūdnai žiūri strazdanos, prašydamos pagalbos.

— Reikia supti, — nutaria plaukėjai.

— Reikia amonijaką po nosim kišti, — pataria kažkas.

— Kazy! — rėkia vienas gelbėtojų. — Tu skautas! Tu žinai kaip čia atgaivinti reikia... Tu, juk, ir vaistinėle su savim, tur būt, turi! Duok šen amonijaką!

Kazys, skautas, dar į trečią laipsnį besirengias, nelabai tenusimano apie atgaivinimą. Jis puolasi ieškoti amonijako, bet jo, žinoma, niekur nėra.

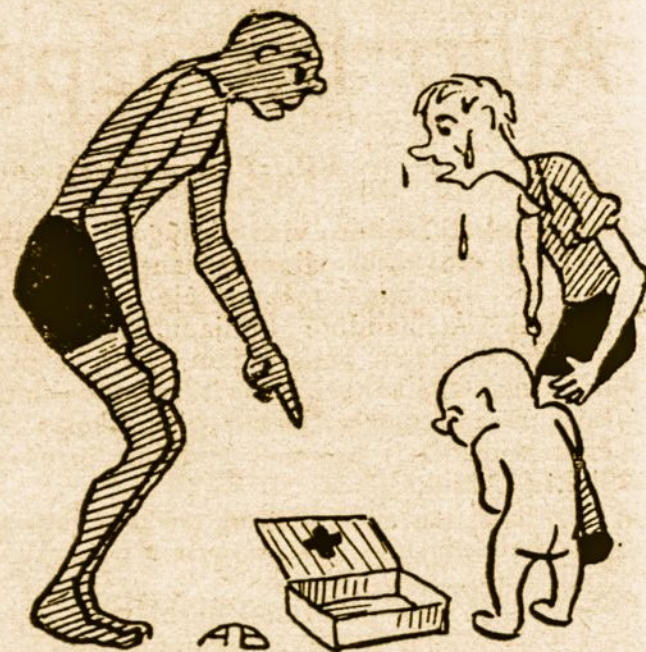
— Palaukit, — rėkia jis, — aš tučtuojau namo nubėgsiu! Atnešiu viską!

Jis per kalną, per miškelį, per pievas dūmia namo. Iki miestelio gerokas galas.

Kol jo nėra, kiti įvairiausiais būdais linguoja, krato ir daužo paskendulį. Bet vis taip pat liūdnai svyro gelsva čiupryna ir neatsimerkia akys.

— Ach, Dieve mano, kokia nelaimė! — dejuoja visi. — Sakiau jam, kad neplauktų! Nepaklausė — ir ot...

Už pusvalandžio atbėga Kazys. Jis uždusęs, vos atgauna kvapą ir, nė žodžio negalėdamas ištarti, paduoda dėžutę su išpašytu ant jos raudonu kryžium.

Gelbėtojai puola daryti dėžutę. Bet atidarę ją, jie nustemba: dėžutė tuščia!

— Štai tau ir devyni... — nutęsia vienas.

Nustemba ir Kazys.

— Ach Viešpatie! — prisimena staiga jis. — O juk aš viską rytmetį išėmiau ir į šėputę sudėjau!... O dabar nė pažiūrėt nesuspėjau, tik pagriebiau ir — dui!

Visų veidai ištysta. Gelsvoji čiupryna dar liūdniau prisiglaudžia prie strazdanotos kaktos.

— Bėk vėl! — ragina visi. — Bet kuo greičiausiai!

Kazys vėl dumia, kiek kojos išneša, per laukus, per kalną, per miškelį namo.

kintas tik tada, kai savo laboratorijoje sėdi, kur jis, aš nežinau ką, nuolat verda. Jo brolis lygiai toks pat. Aš juodu pažįstu jau dvidešimt metų.

— Tai sau, ar Kalmams norite įsigyti mano nuosavybę Vonerėje?

— Jiems, jiems. Tikrai. Ne Vladui. Vargšas Vladas. Kam jam tos kasyklos? Bet dėl šventos ramybės, kurios jis niekada neturėtų...

— Taip. Jeigu tie prievaizdai toki tironai, tai turės prieiti ligi to, kad juos... — įsikišo Enris.

— Tylėkit, — sušuko daktaras tylesniu balsu. — Išplėsti mums juos? Tai būtų baisu. Ką tamsta sugalvojai?

— Žmonės, sugebėję valdyti tokias įmones, galės ir dabar gyventi, — vis savo tvirtino Enris.

— O, kad tik dėl to... Jeigu mes tik pabandytume juos atleisti, viskas supleškėtų. Vargšas Vladas... Ne, ne. Ko tamsta nori. Jūs negalite visko žinoti. Nuo rusų revoliucijos metų... — neribotu gestu pabaigė pradėtą sakinį.

„Kas gi yra tam Boriui? — galvojo Enris. — Ar jis toks artistas apsimesti, dirbęs užkulisinių jėgų rankomis, ar pats yra pakliuvęs į tarptautinių intrigantų rankas?“

— Ponas daktare, aš dar negalėjau nuspręsti, ką daryti su kasyklomis, — įsikišo į kalbą Petras.

— Dėl Dievo švento! Pasigailėkite Vlado.

— Tamsta, tur būt, nesakysi, kad nuo tų kasyklų pareitų jo gyvybė? Be to, jeigu Kalmai turi tuos milijonus, kur man siūlo, tai kam jiems vaidinti prievaizdų roles?

— Jis pats nenori pasitraukti. Jis nori tą vietą turėti.

Enris pasinaudojo kilusia pauza, ir drąsiai užatakavo:

— Tai judu turite kokių ypatingų priežasčių Kalmą laikyti?

Boris akimirksnį išbalė. Tačiau visai nepašoko, kaip tikėjosi Enris, bet tingiu balsu atsakė:

— Ah! Be Vlado! Be Vlado!

— Ir, pagaliau, — kalbėjo Enris, pajutęs, kad atėjo laikas pulti, — leisti save tiranizuoti tokiems... tokiems...

— Mano pone, — nutraukė jį Boris, — toliau nekalbėkite.

— Kodėl nekalbėti?

— Mes tiesiog negalime Kalmų atleisti.

Daktaro tonas buvo vis toks pat lygus. Enris suprato, kad toliau eiti dabar negalima, ir pridūrė:

— Tamsta supranti, ponas daktare, ką aš norėjau pasakyti...?

— O taip, suprantu, suprantu...

Kalba nukrypo į archeologiją.

— Ten, mano draugo Vindelio miške, yra griuvėsiai, nieko neverti. Bet mano Kalmas būtinai užsispyrė juos nupirkti. Matėte juos? Ten nieko nėra, nė mažiausio kapitelio. Bet ką darysi: nieku gyvu jo neatkalbėsi. Ko aš nedariau? Lygiai tiek būtų naudos, jei kurčiam sakytum. Bet aš jau pradėtu plepėti. Dovanokite.

Ir Boris atsikėlė.

— Su tuo daikteliu, — parodė Boris indiana, — jūs dar lengvai pasivysite savo jaunuolius. Ligi pasimatymo šiandien pavakare...!

Draugininkas ir Petras ėję nulydėjo ligi auto. Jis paėmė vairą, pamosavo ranka, ir mašiną nudūzgė.

— Na? — paklausė Petras.

— Na! Aš negaliu išspręsti, ar jis baisus veidmainys, ar nelaimingas vargšas. Jeigu jis veidmainys, tai puikiai vaidina. Nieku neišsidavė, kaip jį užpuoliau. Betgi...

— Jau maža ko reikėjo, ir aš būčiau jam savo kasyklą perleides. Net man gaila pasidarė, kai ėmė pasakoti apie Vladą.

Draugininkas nieko neatsakė. Jis užsisėdo ant motociklo, Petras užpakaly jo. Ir tik kai jau visu smarkumu dūmė pirmyn, Enris atsisuko ir garsiai sušuko, kad prarėktų mašinos užimą:

— Laikykitis tvirtai. Turės pasisekti.

Ir Petras nežinojo, ar jis apie motorą kalbėjo, ar apie kasyklos paslaptį.

VIII. Vilkas prauvo.

Paskirtą valandą — Enris buvo punktualus — visi buvo pas daktarą. Vartininkas negras ir jo žmona Celė, storoji vi-

— Žiūrėkit, — sako vienas gelbėtojų, — o juk jis, rodos, kvėpuot pradeda!...

— Atgijo! — nudžiunga visi.

Gelsvoji čiupryna krusteli, strazdanos sujuda ir paskenduolis kiek pramerkia akis.

— Atgijo! Atgijo! — džiūgauja gelbėtojai. — Visai jau kvėpuoja.

Paskenduolis giliai atsідūsta kartą, antrą, ir, atsimerkęs, žiūri į savo išgelbėtojus.

— Kas čia? Kas buvo? — klausia jis.

Išgelbėtojų būrys puola prie jo, griebia už rankų ir kojų, ir velka į kalną.

— Namo dabar kuo greičiausiai! — skubina jie kits kitą.

Eisena dingsta už kalno.

Atbėgęs Kazys, nieko neberanda, tik vieną negyvą kūną, drybsantį saulėj ant kranto.

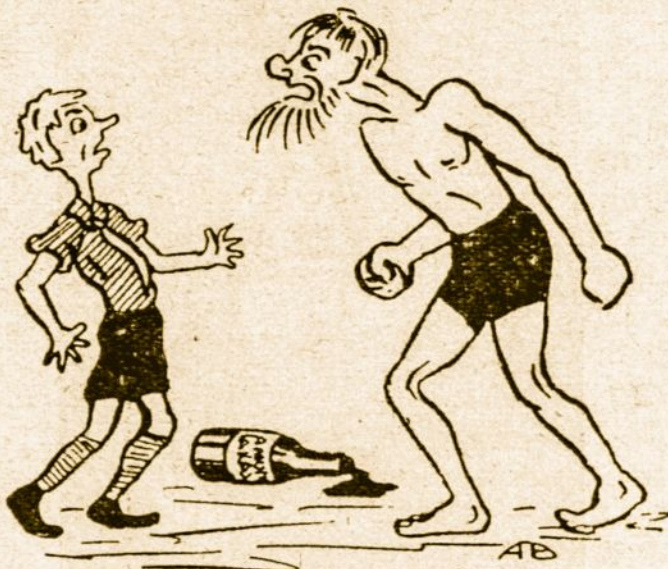
— Tai kaip čia? Pabėgo visi ir vieną paskenduolį paliko? — pamąsto jis, atidarydamas buteliuką su amonijaku.

Jis pripuola prie drybsančio ant kranto kūno ir kyšteli panosėn buteliuką.

— Kche!... — susiraukia ir nusičiaudi kūnas.

— Alsuoja... Gyvas, reiškia! — nudžiunga Kazys. — Bet dar ne taisyklingai alsuoja.

Jis pradeda drybsantį kūną tampyt už rankų ir kojų, kratyti ir daužo kumštimi krūtinę, norėdamas padaryti taisyklingą kvėpavimą.

— Gelbėkit! — rikteli staiga kūnas, išsiplėšęs iš jo rankų. — Gelbėkit! Užpuolė!...

Kazys nustemba. Čia ne anas paskenduolis! Tai kas gi čia?

— Ar jūs nebuvot nuskendęs? — klausia jis.

— Nuskendęs?!... Žmogau, ar iš

proto išsikraustei, — atsako jam kūnas. — Kam man skęsti?...

— Bet juk... Ot čia dabar... Čia vienas skendo, — paaikškino Kazys.

— Skendo? Kuomet? Nieko nežinau. Aš ką tik atėjau ir atsigulėj saulėj pasikepinti... O jis man gulėt ramiai neduoda... Kaip beprotis koks... — murmėjo kūnas.

— O aš maniau... Aš maniau, kad tai paskenduolis... — stena Kazys, eidamas su amonijako buteliuku rankose tolyn nuo kūno.

— Eik po šimts pypkių! — palinki jam kūnas, ir atsuka antrą šoną į saulę.

Kazys, uostydamas amonijaką, eina per pievas, kalną, miškelį į namus.

REDAKCIJOS LAIŠKAI

— Sekantis „Sk. Aido“ nr. išeis liepos mėn. pradžioje. Jį gausite visose laikraščių parduotuvėse.

— Petras Gilaitis. „Motinos meilė“ gal tiktų motinos dieną. Gi piešinys „Sūnelis brangiausias...“ yra dar silpnas. Neįdėsime.

— P. Ig. Leščius. Dėl „Skautiško pavasario žaidimo“ pasitariam su specialistais. Ačiū!

— Sklt. Obukevičius. Visų koresp. jokiū būdu negalėtumėm sudėti. Pirmiausia dedam tas, iš kurios vietos rečiau gaunam ir kurios įdomesnės bei aprašomas svarbesnis įvykis. Atsiųsti iki mėn. 8 ir 24 dien.

— Alg. Gustaitis. Pradėjai rašinėti iš skautams labai malonios srities. Tačiau „Žieduokime paukščius“ tuo tarpu būtų ne visai prieinamas. Parašykite ką nors populiarešnio apie paukščius, žvėris ir kt.

tikras stebuklas. Paryžiečiai žiūrinėjo nuostabius įrengimus, retus augalus, egzotinius gyvulius, visur išdėstytus senus kapitėlius, apdaužytas statulas. Doktoras buvo tokiose retenybėse tikrai paskendęs. Rūmai buvo neapibrėžiamo stiliaus, ir taip prikrauti visokių senų niekniekių, kad išrodė antikvaro krautuve. Už rūmų buvo matyti mažas namelis, stikliniu stogu uždengta galerija sujungtas su rūmais. Tai buvo laboratorija, Jono Kalmo valstybė.

Enris daktarą rado besikalbantį su Liudviku, kuris buvo tik ką atėjęs, ir su dar nepažįstamu milžinu. Tačiau skusta jo galva, mėlynos akys, kaštoniniai plaukai tiek buvo lengva pažinti, kad Enris tuojau suprato: tai Lovskis.

Jonas Kalmas pasirodė tik kada visi jau buvo susėdę po medžiais užkasti. Valgius nešiojo, tikrai hanibališkai šypso-damosi, Celė. Ši Kalma Vilkas tuojau palygino su jo broliu. Šis buvo taip pat nedidokas, tik kiek storesnis. Tos pačios tvirtos pažiaunės, drąsios akys. Jonas turėjo būti vyresnysis brolis, bent jo veido raukšlės tai sakė. Ir šis meistriškai mokėjo valdytis.

Boris pasakojo apie savo keliones po Sibirą. Jis tiek ten buvo matęs ir patyręs, kad pats Svein Hedin galėtų jam pavydėti.

Pabaigę valgyti, visi sustojo ir nuėjo į parką pažaisti. Vilkas, žvilgtelėjęs į kapelioną ir pamatęs to pritariamą linktelėjimą, priėjo prie grafo Lovskio ir tarė:

— Ponas grafe, čia esant mano draugininkui ir draugams, aš ateinu jus atsiprašyti. Vakar netaktingai, jūsų atžvilgiu, pasielgiau ir sulaužiau skautų įstatą: pamelavau.

Ir papasakojo viską, kaip smalsumas jį nuvedė į grafo parką. Kai pabaigė pasakoti, valandėlę nieks netarė nė žodžio. Rodos, būtų turėję tik pagirti jaunuolį, taip drąsiai atitaisantį savo nusizengimą. Šią tylą Enris suprato.

— Mano drauge, — pagaliau tarė grafas savo išdirbtu, muzikaliu balsu, — aš nieko nežinau apie šią istoriją ir neturiu jokios priežasties tau nedovanoti, juo labiau, kad tu taip atvirai prisipažįsti.

— Taip, tai parodo tikrą žmogaus charakterį, — pridūrė doktoras, ir pradėjo ištisą panegyriką, prisagstyta žodžių: „pui-

kus auklėjimo metodus“... šie jaunuoliai, kur... toks energingas draugininkas...“ Toks žodžingumas nustebino visus. Kiekvienas pajuto, kad čia nenuoširdu, perdėta.

Enris, atsargiai stebėjęs Kalma, nematė nieko ypatingo, tik vienintelį pečių truktelėjimą pradėjus Boriui kalbėt. Bet ir tai buvo vertingas pastebėjimas. Iš jo Enris pažino, kaip niekina Kalmas Borį. Taigi Kalmas buvo ne iš tų tarnų, kurie šeimininkų klauso.

— Dabar truputiuką pažaisite, — paskelbė Enris. — Ką norite? — Lenktynių eisite? Gera. Tik žinote, kad už anos alėjos negalite eiti. Jūs, ponas Kalmai, rodos, to norite?

— Tikrai taip, ponas Grande. Aną parko dalį reikia saugoti. Augalai ir medeliai dar labai glėžni, o žaidimo įkarštyje...

— Girdėjote?

— Taip, draugininke, — atsakė jaunuoliai.

Staiga Boris ranka visus sulaukė.

— Ponas Enri! Ar negalėtume jūs mums, Vladui ir man, padaryti malonumą?

— Mielai, jeigu tik galėsime.

— O, tikrai galėsime. Mes tiek esame prisiklausę, kaip jūs jaunuoliai randa pėdsakus! Ir aš norėčiau šį jį darbą pamatyti, kad galėčiau palyginti su tuo, ką man teko matyti Afrikoje ir Sibire. Ten mačiau tikrai nuostabių dalykų. Štai čia, alėjoje, turime daugybę pėdsakų. Ar galėtų kas iš jūsų jaunuolių juos pažinti?

— Ponas daktare, tai toks nekaltas žaidimėlis, kad negalime jums atsakyti. — Skiltys, išrinkite po geriausią pėdų sekėją, — kreipėsi į jaunuolius.

Tie pradėjo už viens kito šaukti.

— Vilką! — Vilką! — Ir Joną! — Taip, ir Joną!

Draugininkas pritarė.

— Tad Vilkas ir Jonas prie darbo. Kiti pasitraukite į šalį ir netrukdykite.

Visi sustojo ratu aplinkui. Abu pėdų sekėjai, pasilenkę, įsigilino į smėlyje išpaustas pėdas. Boris pradėjo Enriui pasakoti į ausį neįtikėtiną istoriją. Lovskis, valandėlę šyptelėjęs, vėl pasirėmė lendrine lazda ir nutilo. Kalmas pradžioje niekinamai žiūrėjo į šiuos „žvėriukus“, paskui jau ramiai dairėsi.

Vasara - sveikatos draugas.

1. Maudymasis ir saulės vonios.

Šios puikios pramogos yra galimos tik vasarą, už tat didžiausias stovyklos ir žygio malonumas — maudymasis. Tyras vanduo, apiplaudamas visą kūną, gražina prarastą ir gaivina naują energiją, judrumą, pagaliau gerina visą žmogaus nuotaiką. Greta to, plaukiojimas, narstymasis, vandens žaidimai, tai geriausias sportas ir drauge ruošimasis pagalbon artimui (skęstančių gelbėjimas). Vis tai gerosios ir vasarą nepamainomos maudymosi ypatybės.

Bet patyrinėjus azartiškai pamėgusių vandens sportą sveikatą, pavaikštinėjus po plažus ir pasižvalgčius po kroniką, kažkoks nepažįstamas jausmas sako: „būk atsargus su tuo malonumu!“ Nesilaikymas maudymosi higienos veda prie sveikatos menkėjimo ir aiškaus, staigiau ar lėčiau pasireiškiančio, negalavimo.

O neprisilaikymas atsargumo taisyklių daugybę įvairaus amžiaus (daugiausiai jaunų) žmonių išveda pirm laiko iš gyvenimo.

Todėl skautams, o ypač skautų vadams, kurie yra atsakingi už jiems pavestų jaunesnių brolių sveikatą ir gyvybę, tenka su tuo labai ir labai skaitytis.

Štai, žemiau paduodu 10 įstatymų maudymuisi, kurie didelėmis raidėmis turėtų būti išrašyti visuose stovyklų plažuose, o žygiuose garsiai perskaitomi prieš kiekvieną maudymąsi.

Kaitrios dienos pramoga.

I. Maudytis tik vieną kartą per dieną.

II. Pradėti nuo 1—2 minučių, o įpratus vandenį išbūti ne ilgiau 15 minučių.

III. Į vandenį eiti tada, kai nei širdies sujaudinimo, pavargimo, nei šalčio — nejaučiama.

IV. Bristi vandenin drąsiai, bet nepulti staiga, kad nepakenkus širdžiai.

V. Nesimaudyti visai nevalgčius.

Po pietų, maudytis, ne anksčiau 1 — 1½ val.

Po pusryčių — 30—40 min.

Po vakarienei — tas pats.

VI. Vandeny reikia būti gyvam ir daug judėti, žaisti.

VII. Baigti, kaip tik pajuntama pirmą drebulį.

VIII. Niekados nesimaudyti vienu vienam.

IX. Maudytis grupėmis, vienas geriausias plaukikas nuolatos turi dežuruoti laively, arba jei jo nėra, krante.

X. Pasimaudžius — stiprokai, iki odos paraudonavimo išsitrinti. Jei šalta, pajudėti, pabėginti.

Tik laikantis šių taisyklių, bus galima laukti, kad maudymasis ir vandens sportas eis tikrai skautų sveikatai.

Bet principas, — skautai neturi bijoti vandens. Kaip sakoma, jei bijai vilko, tai nereiškia, kad jau ir į mišką neik. Skautas, kaip tik

— Čia,—pradėjo aiškinti Jonas,—šios plokščios pėdos — Celės. Jos turi eiti ligi rūmų prieangio. — Tikrai, taip ir buvo.

— Štai čia Petro pėdos, — toliau aiškino Jonas. — Jo va tokiomis pasagėlėmis kaustyti batai. O čia mažos pėdos su eilutėmis plonų vinelių. Petrai, vieno iš tavo skautų nauji puspadžiai.

— Tai mano! — atsiliepė plonas, džiūgaujas balselis.

Jonas, pamažu eidamas, toliau aiškino. Vilkas buvo nuėjęs į tokią vietą, kur buvo daugybė pėdų. Lovskis ir Boris jį drąsino:

— Alio! Tu pasiėmei sunkiausią dalį. Nesiskubink.

Enris stovėjo nuošaliai ir žiūrėjo.

— A, štai jie! — Visi susirinko aplink Vilką. — Štai jie! Štai čia grafo pėdsakai.

Labai žymus naujų metalinių plokštelių vainikas...

Lovskis linktelėjo:

— Puikiai! Galėtum sakyti, kad kas rytas tu mano batų valai.

— O štai toliau. Iš tikrųjų! Ne, nėra jokios abejonės. Viskas tinka. Geležėlė per sulenkimą, trikampės vinutės, ir kiek toliau antra pėda. Kiek nutrinta. Bet užkulnis labai aiškus. Irgi kaustytas. Trūksta vienos vinutės...

Enris giliai atsikvėpė. Vilkas tęsė toliau:

— Jo ateita iš šono. Ir atgal grįždamas... nuostabu.

Visi tylėdami žiūrėjo į Vilką, kuris pasilenkęs ėjo artyn apstojusių jį žmonių. Šie kiek pasitraukė.

— Tai ponas prievaizdas. Žiūrėkite, jūs užkulnyje trūksta vienos vinutės.

Boris garsiai šaukė:

— Puikiai! Puikiai!

Prievaizdas, į kurį dabar buvo visų akys nukrypę, nerodė jokios baimės, kol Vilkas pridūrė:

— Aš jūsų pėdsakus lengvai pažinau, nes jau anksčiau buvau matęs, ten Buskato miške, prie sugriuvusios koplyčios.

Šį kartą Kalmas neiškentė. Bandė juokauti. Tačiau Enris matė, kaip sunkiai tas jam ėjo:

— E, tu šuns uosle. Laimei, kad nesu tėvą ar motiną užmušęs. Kitaip — nenorėčiau tavęs susitikti.

Boris pradėjo juoktis iš savo prievaizdo:

— Žiūrėk, jau jis koplyčią laiko savo nuosavybe, kad ten eina pasivaikštinėti.

Enris davė akimis Liudvikui ženklą, ir tas suprato, kad reikia ką pasakyti.

— Ponas Kalmas labai gerai žino, kad mano mišką visada gali lankyti, kas tik nori.

— Na, gerai. Visi jūs puikūs vyrai, — pabaigė kalbą Boris. — Tave gi, mano drauge, Vilke, aš mielai pasiimčiau medžioti į Sibirą.

— Bože moi, mano Dieve, — atsiduso Lovskis, — kada tai bus galima?

— Dabar eikite žaisti. Karoli, tu vadovausi. Išgirdę švilpuką, rinkitės namo eiti.

Greitai jau visi buvo išsislapstę tarp krūmų ir medžių. O Boris, Lovskis, Liudvikas, Enris, Petras ir Kalmas, susėdę netoli namų, pradėjo kalbėti apie reikalą.

— Ponas daktare, — pradėjo Petras, — sakykite man, kam jūs taip užsispyrėte, net už tokią kainą, pirkti tą mano žemės gabalą?

— Atleiskite, — įsikišo Kalmas, — mes čia kalbame apie reikalą, ne apie jausmus. Taip ar ne? Parduodate už siūlomą kainą, ar prašote daugiau? Tai vienintelis klausimas. Visa kita — daktaro dalykas.

Daktaras kiekvieną kartą linkteldavo, kai tik Kalmas į jį pažiūrėdavo.

— O jeigu aš visai nenorėčiau parduoti?

— Tai jūsų dalykas. Tik žiūrėkite, kad vėliau nesigailėtumėte.

— Koku tonu jūs tai sakote, ponas Kalmai?

— Aš tai sakau tonu tokio žmogaus, kuris yra papratęs atlikti reikalus. Aš nesuprantu, kaip gali žmogus taip nematyti savo naudos?

— Dovanokite, — pastebėjo Enris, — jūs žinote tik materialius interesus. Apie savo reikalus kiekvienas pats geriausiai gali spręsti. Jeigu ponas Valis jaučia, kad moraliniai interesai jį verčia nepriimti šio avantiūrinio pasiūlymo...

turi būti geras plaukėjas ir vandens sporto mėgėjas. Ir dar daugiau. Jis turi mokytis ir pratintis gelbėti skęstančius, perplaukti tolimas distancijas, mokėti plaukti įvairiose padėtyse, kad atsitikus reikalui galėtų atlikti savo pareigą. Bet dar kartą primenu, visur turi būti saikas ir atsargumas, o ypačingai, nuolatinė savo sveikatos kontrolė ir dažnesni tuo reikalų pasitarimai su gydytoju.

Kitas, greta maudymosi, svarbus dalykas stovyklose, tai saulės vonios. Pasitaiko matyti, kad „geltonsnapiai“, dar nestovyklavę skautai, taip greit panori išnaudoti stovykloje tą neperkamą dovaną — saulę, kad paskui nei keletą dienų, nei naktį nebeturi ramumo. Visa perdegusi oda pradeda luptis, susidaro pūsles, trūksta ir, žinoma, pakyla dideli skausmai — aiškus nudegimas; nei atsigulti nei apsi- rengti, pagaliau nei pajudėti. Tikras ligonis ir tiek.

Štai ką reiškia nemokėti, kad ir naudingiausio daikto, vartoti.

Taigi, kad to neatsitiktų, reikia prieš kaitinimąsi ištepti kūną plonu sluoksniu vaselino ir kaitintis, pradžioje, 3—5 minutes, o toliau kasdien, po dvi minutes pridėdant, eiti iki 30—40 minučių, o pagaliau ir visos valandos. Niekada negalima besikaitinant užmigti. Daug geriau negulėti, nesivartyti saulėje,

o stovyklos plažė — nustatyta saulės vonioms laiką, Adomo kostiumose praveisti kokius nors, nereikalaujančius didelio raumenų įtempimo, žaidimus. (Kroketas, kiaulinė, ripka). Tuo būdu, saulės veikimas organizmui bus kur kas naudingesnis. Nepriiminėti saulės vonių tuojau po valgio ar visiškai nevalgius; šiuo reikalu tos pačios taisyklės kaip maudymuisi, nes paprastai saulės vonios ir vyksta greta su maudymusi.

Saulės spindulių veikimo nauda žmogaus organizmui yra aiški. Juk, sakoma, kad saulė — tai geriausias gydytojas. Bet įtemptos saulės vonios ne visiems organizmams vienodai naudingos. Yra dalis žmonių, kuriems, gal būt, visai arba dalimis bus gydytojų uždrausta priiminėti saulės vonias. Todėl ir čia be gydytojo patarimo neapsieisime. Žinoma, kiekvienas pradėjęs priiminėti saulės vonias tuojau pats pajus, kaip jis po tų vonių jaučiasi, ar jos nenusilpnina per daug, ar nejaučia po to blogumo ir taip toliau. Pridūrus, kad saulės vonios kūno svorį beveik visada daugiau ar mažiau numuša, bus aišku, ar jums teks eiti tartis dėl pasikartojančių negalavimų pas gydytoją, ar bus galima ir toliau be jokios baimės kaitintis ir jaustis visai gerai.

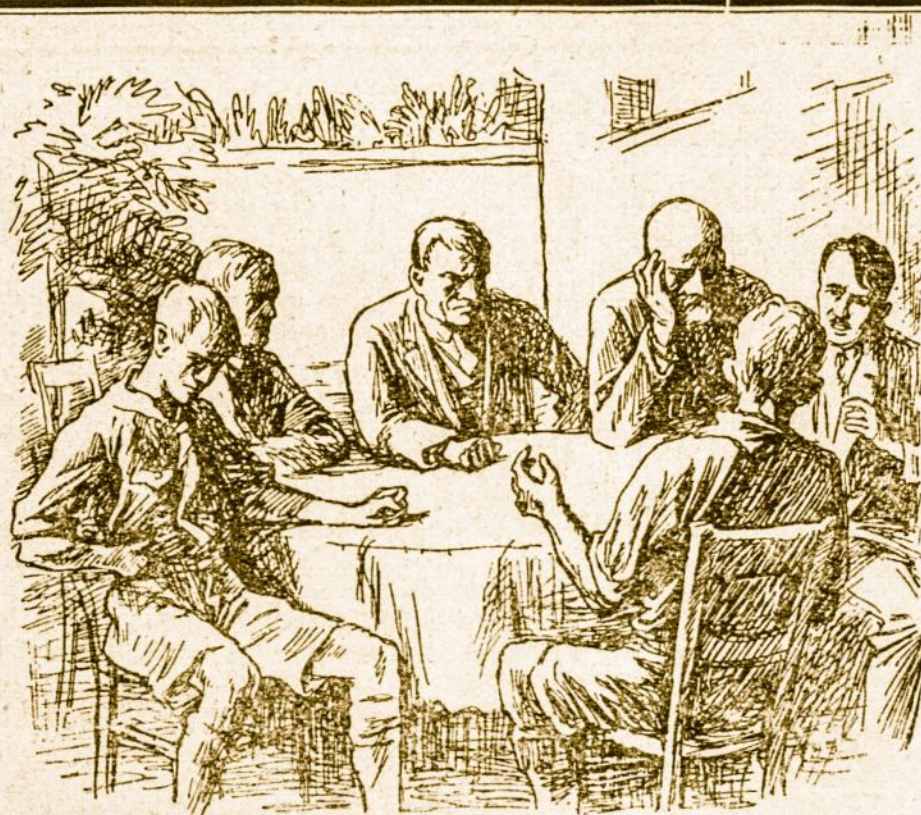

Skautams nesunku kad ir iš toliau sveiką geriamą vandenį į stovyklą atvežti.

2. Stovyklos vaistinė.

Kiekvienoje stovykloje turi būti stovyklos vaistinė, specialaus sanitaro priežiūroje. Visi reikalingi įrankiai ir vaistai sutalpunami medinėn vidutinio didumo, užrakinamon, pažymėton raudonu kryžiumi, dėžėn. Ją gali padaryti patys skautai arba pagal jų nurodymą, kiekvienas stalius. Dėžėje turi būti šie skyriai: 1) įrankiams (peiliukams, žirkutėms, pincetams ir k.), 2) tvarstomai medžiagai (vatai, ligninui, bintams, marlei, tvarstomoms skarelėms ir k.) ir 3) medikamentams (vaistams). Pastarasai skyrius turi būti įrengtas specialiais lizdais, išmuštais vilnone medžiaga, buteliukams sudėti.

Vaistų skyriuje ant kiekvieno buteliuko turi būti aiškus parašas su nurodymais, kam jis vartojamas.

Derybos nė kiek nėjo į priekį...

Kalmas truktelėjo pečiais:

— Moraliniai interesai... Kadangi jūs dar tik tokį trupučiu ką gyvenę...

— Gerai, aš neparduosiu, kol man nebus išaiškinti kai kurie dalykai...

— Neužmirškite, Vali, — pertraukė jį Boris, — kad pirkejas aš esu. Taigi iš manęs jūs reikalaujate kai kurių išaiškinimų? Ar jūs nemanote, kad čia glūdi trupučiu kaip nepasitikėjimo?

— Leiskite, ponas daktare, — pamatė reikalo įsikišti ir Liudvikas, — aš savo draugą Valį gerai pažįstu, ir žinau, kad tais žodžiais jis nieko...

— Viešpatie Dieve! — sušuko Kalmas, keisdamas savo taktiką, — jūs turite suprasti, kad kiekvienoje šeimoje būna dalykų, apie kuriuos negalima skelbti net žmonėms... hm... su kuriais gyvenimi draugiškuose santykiuose.

Derybos nė kiek nėjo į priekį. Petras vėl buvo bepradėdas ką sakyti. Bet tuo tarpu atėjo negras ir tarė:

— Ponui Kalmui.

Kalmas paėmė nuo jam pakištos tacos laiškėlį:

„Turiu vieną žodį pasakyti. Labai svarbu. Išeik prie vartų. Nesakyk, kad aš čia.

Tavo brolis Jonas“.

— Dovanokite, mane šaukia...

Ir, atsikėlęs, nuėjo takeliu per tankiai sužėlusį parką.

Kai tik prasidėjo žaidimai, Vilkas tyliai nuslinko į užkampį ir, čia tūnodamas, ėmė dairytis. Prie vartų jis pamatė krūvą malkų ir prie jų pastatytą dviratį vežimėlį. Ilgai nelaukęs, jau jis buvo po tuo vežimu. Už kokių poros metrų sėdėjo ant geležinės kėdės negras ir, laukdamas svečių, ramiai snaudė.

— Jei norėčiau įvaryti jam baimės, reiktų tik išversti šias malkas ir gerai šūktelti, — galvojo Vilkas šypsodamasis. Tačiau nenorėjo kelti triukšmo, ir ramiai gulėjo.

Prie vartų privažiavo auto. Negras išbudo ir atidarė dureles.

— Sakyk, Zanzibare, ar čia mano brolis?

— Taip, ponnas Kalmai. Ponnas su ponnais prie nnamas. Jis nnorėti kalbėti. Ponnas nnorėti jį matyti?

— Ne, ne, — sakė atvažiavusis, kurį Vilkas tuojau pažino, kad tai jo skrybėlės išgelbėtojas. Aš neturiu laiko, nenoriu eiti į vidų, per ilgai užtrukčiau. Nunešk šį laiškėlį mano broliui, Zanzibare. Paskui palik valandėlę mus vienus, mes turime pasikalbėti.

— Gerrai, ponne.

Iš žemiau nurodytų, reikalingų stovyklos vaistinėlei instrumentų, tvarstomos medžiagos ir medikamentų sąrašo, lengvai bus galima pasidaryti reikiamos visiems tiems dalykams sudėti dėžutės planą

1. ĮRANKIAI.

1. 1—2 žirkutės, vienos rietais galais.
2. 1—2 pincetai (chirurginiai ir anatomiciniai).
3. 1—2 termometrai.
4. 1 skustuvas.
5. Peiliukas su kreicorium.
- Kiti daiktai:
6. Rankšluostis.
7. Muilas.
8. Degtukai.
9. Arbatinis ir valgomas šaukštai.
10. Stiklinė ir stikluukas
11. Pora tuzinų spilkų (grafų).
12. Metalinis bliūdelis.
13. Spiritinė lemputė.
14. Praustuvėlė.

II. TVARSTOMOJI MEDŽIAGA.

1. Bintų 5 ir 10 cm. pločio 20 štukų.
2. Individualių pakietų (prie pavojingų žaizdų dėti) — 2 št.
3. Steriliz. vatos — 200,0 gr.
4. Leukoplasto, 2 cm. pločio, 2 rol. priklijuoti tvarsčiai.
5. Klijonkos $\frac{1}{2}$ kv. metro — kompresams.
6. Audeklinės marlės — 2, po 1 kv. metrą.
7. Furnukelplasto — klijuoti prie mažų spuogelių 2 št.
8. Staraliz. marlės — 2 pakietu.

III. MEDIKAMENTAI (vaistai).

1. Tinct. Jodi 20,0. Stiklu užkemšamam buteliuke.
2. Tinct. Valerianae. 20,0, (po 15—20 lašų).
3. Citrovonil 10 miltelių, po 1 miltelį, galvai skaudant.

Uoli skaitytoja.

4. Aspirin 0,5 — 40 št. (vopelių arba miltelių).
5. Taunalbinum 0,5 — 10 milt. (viduriams sulaikyti).
6. Inozemcevo lašų 20,0 — vidur. skaudant.
7. Ol. ricini ad. capsulas gelatinosas 10 dozų — viduriams paleisti.
8. Opiumo lašų — 10,0. (5 lašus į šaukštą vandens, pilvui skaudant).
9. Valg. sodos (Natr. bicarbon.) 50,0 su vandeniu, nuo pilvelio rūgimo (degimo).

10. Dowerio milt. — 10 št., po 1 miltelį, nuo kosulio.

11. Formalino 40% — 50,0. Atskiedus, kojų slaugymui (nuo prakaitavimo).

12. Ac. borici — 50,0. Į stiklą virinto vandens arbatinį šaukštelį ištirpinti. Gerklei plauti.

13. Perhidroli 3%. Pūliotoms žaizdoms plauti.

14. Denurato pusbonkis. Dezinfekcijai ir spiritinei lemputei.

15. Buravo skystimo — 100,0. Kompresams, prie sumuimų, ištinimų.

16. Boro vazelino, 50,0. Tepti suerzintą, sutrūkusią odą.

17. Kseroforminiko Xeroform. ungl.) mosties, — 30,0. Nedid. žaizdoms gydyti.

18. Intiolo (Ungt. Ichthioli). — 30,0 Gydyti puliuojančiom žaizdoms, šunvotėms.

19. Cinko most. (Ungt. Zinci) — 30,0 Dedervinėms.

20. Boromenthol, nuo slogos — 1 tb.

3. Žygio vaistinėlė.

Ji turi tilpti skauto kuprinėje, nedidelėje specialėje dėžutėje. Jon talpinami tie įrankiai ir vaistai, kurie yra kelionėje reikalingiausi.

Štai jie:

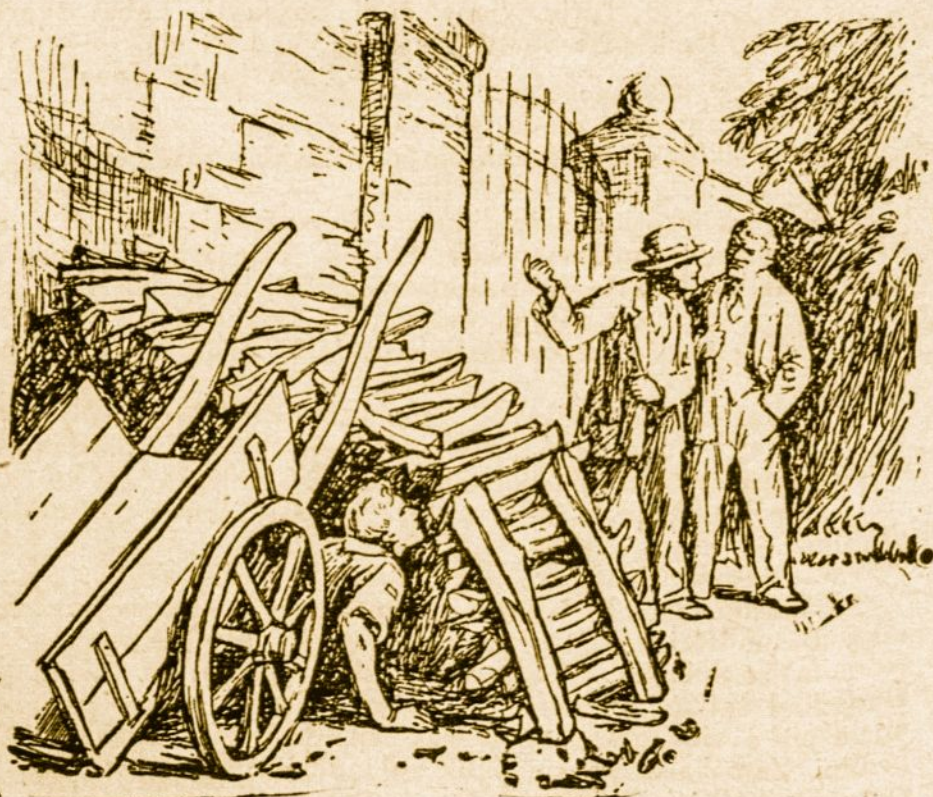
1. Žirkutės ir pincetas,
2. Bintai (5 ir 10 cm. pločio).
3. Leukoplastas, 1 dėž.
4. Jodas.
5. Hofmano lašų (buteliuke). Gaivinantieji.
6. Boro vazelino.
7. Talko miltelių (kojų slaugymui) pašutimui.
8. Ant kiekvieno žmogaus po 1 individualų pakietą (tvarstį).
9. Vatos — 50,0.
10. Liej. ammoni caustici 5,0 (Amoniakas). Duoti uostyti apalpus. Saugoti, kad neįlašėtų į akį. Galima apakti.

— Dievaži, — galvojo Vilkas, — aš čia viską girdėsiu. Tai bus ne skautiška, klausyti prie durų. Bet aš esu priverstas! Aš negaliu pasitraukti, imtų pagaliai braškėti. Kalmas mane nutvertų. O toks susitikimas visai netiktų pataisyti įtemptiems, po vakarykščios dienos, santykiams. Aš turiu pasilikti. Tačiau ši kartą aš visiškai nekaltas!

Pasigirdęs šlepsenimas rodė, kad atėjo antras Kalmas.

— Naujo kas? — paklausė atėjusis.

— Naujo, ir nieko gero.

Pasigirdęs šlepsenimas rodė, kad atėjo antras Kalmas...

— Kokiam dalyke?

— Šeštadienio nakties.

— Ah.

— Įsivaizduok, pirmadienį po pietų ateina jaunas vaikinąs, skautas, ir...

— Taip, aš jau žinau, avantiūra su skrybėle.

— Iš kur tu žinai?

— Pats vaikinąs tik ką ją papasakojo.

— Čia? Šiandien jis jau čia?

„Eėėėėė, — tyliai nusijuokė Vilkas, — aš tikiu, kad esu nepertoli nuo čia“.

— Taip, Boriui atėjo į galvą juos visus pasikviesti.

— Kvailai padarė.

— Ir tas vaikėzas, tas Vilkas, jau spėjo man baurią štuką iškrėsti.

— Jau ir tau?

— Tai vis kaltas tas trumpaprotis Boris. Jis liepė iešioti mano pėdsakus. O tas ir išplepėjo, kad jau juos pažįsta, nes juos matęs Buskato miške ir prie koplyčios.

— Nenuostabu. Ten, pamiškėje, jie sustoję. Stovykla kaip tik toje vietoje, kur buvome pastatę Chryzlerį.

— Tai įsidėmėtina! Hm...

— Dėl to aš ir norėjau su tavim pasikalbėti. Tas Vilkas taip pat pažino, kad aš tada automobiliu važiauvau, kurį jie pataisė.

— Tikra rykštė tas vaikėzas.

— Jie visi Vindelio draugai, ypač jų vadas. Taipgi ir Valio.

— Kaip tu manai, ar jie iš policijos?

— Ne, tikrai ne. Mes turime iškraustyti juos iš čia. Gal būt, per laikraščius. Bet ir taip jau per ilgai jie čia. Man išrodo, kad tas žaltys Vilkas jau pradeda šį tą suosti ir žino daugiau, negu reikia.

„Trupučiuką jau, senas prieteli“, pritarė mintimis po vežimu pasislėpęs Vilkas.

— Ah, ne ko kito ir pas mane jis buvo vakar išibrovęs.

4. Kojų priežiūra.

Tik su sveikomis kojomis skautas gali veikti. Kojos reikalauja priežiūros. Todėl reikalinga nusipirkti Formalino 40% skiedinio, jį praskiesti 7 dalim vandens. Prieš žygį (14 dienų) kas vakaras kojas numazgoti šaltu vandeniu, sausai iššluostyti ir ištrinti Formalino dabar jau 5% skiediniu. Leisti nudžiūti. Nuo 10 dienos prieš kelionę, Formaliną vartoti kiek mažiau praskiestą, t. y., 10% (praskiedus 3 dalim vandens pirktą Formaliną).

Kelionėje dažnai keisti kojines. Į jas įpilti Talko miltelių (pudros). Slaugyti kojas panašiai kaip ir prieš žygį 10% Formalino skiediniu.

Priziūrėmos kojos galės puikiai tarnauti visą kelionę. Neatsiras jokių nuospaudų, nutrynimų ir panašiai. Vienu žodžiu, tik tada kelionė ir galės būti maloni.

5. Sanitarinės skautų specialybės ir jų įsigijimas.

Stovykla yra geriausia proga atlikti stažą (praktiką) norimų įsigyti sanitarinių specialybių. Nė vienos iš tų specialybių nėra teorinės, bet visos praktiškos. Tik praktikuojančias jas galima išmokyti, ir tik patyrusiems praktikoje skautams jas galima suteikti.

Vadai turi tai numatyti ir sudaryti sąlygas atlikti tų specialybių

praktiką stovyklos metu. Tas galima, sudarant iš norinčių įsigyti tas specialybes, prie sanitarinės dalies, sanitarijos — kandidatų skiltį, kurios skautai paeiliui būtų prityrusio sanitaro padėjėjais ir sanitarijos punkto dežurais.

Štai tų specialybių programos (iš „Skautų S-gos Statuto“):

1. **Sanitaras.** Privalo turėti elementarinių žinių iš žmogaus anatomijos bei fiziologijos ir bendrosios higienos, aiškų supratimą apie nikotino, alkoholio ir kitų narkotikų veikimą ir kenksmingumą. Mokėti sustabdyti išorinį ir vidutinį kraują plūdimą, tvarstyti žaizdas, suteikti pirmą pagalbą kaului lūžus, sąnariui išsinėrus, pašalinams kūnams į žmogaus organizmą (akį, ausį, nosį, odą ir skrandį) patekus; mokėti elgtis su apdegusiais, nušalusiais ir nusinuodijusiais. Mokėti visus dirbtino alsavimo būdus, gaivinti skenduolį, perkūno bei elektros nutrenktą ir elgtis smegenis sutrenkus. Mokėti teikti pagalbą staiga susirgusiems (apalimas, apopleksija, nuomaris, histerija, astma, saulės bei šilimos smūgis). Turėti bendrų žinių apie limpamasias ligas ir apsaugojimo nuo jų būdus. Mokėti dezinfekuoti. Slaugyti ir pernešti ligonius. Naudotis vaistinėle. Žinoti keletą gydytojų, ligoninių, vaistinių ir Pasteuro stoties adresus.

2. **Higieninkas.** Privalo: 1) žinoti jėdros, difterito, tuberkuliozo, veneros ir kitų svarbesnių ligų pavojingumą, kaip jos platinasi ir kokios geriausios priemonės užkirsti kelią tam jų platinimuisi. Žinoti, kaip kovoti su epidemijomis.

2) Surašyti visas užkrečiamas ligas, kurios būtinai turi pasireikšti aiškiais

pažymiais, ir priemonėmis, kurių reikia griebtis norint užkirsti kelią joms platinis; žinoti kiekvienos ligos inkubacinį periodą.

3) Aprašyti vieną ar daugiau metodų, kaip dezinfekuoti kambarius ar namas, kuriame buvo sergąs limpama liga.

4) Žinoti, kaip vietinėse apylinkėse renkami, išvežami ir naikinami namų nešvarumai ir kodėl taip elgiamasi.

5) Turėti svarbiausių žinių apie įstatus ir taisykles (bendras ir vietines), kuriomis tvarkomos pieninės, skerdyklos, mėsos ir kitų produktų parduotuvės.

3. **Slaugytojas.** Turi mokėti elgtis ligonio kambarį, kloti lovą ir vėdinti kambarį. Mokėti ligonį slaugyti, jam patarnauti, prižiūrėti valgio virimą ir dezinfekuoti kambarį, baldus bei rūbus.

4. **Gelbėtojas.** Turi mokėti keturis skęstančio gelbėjimo metodus ir tris metodus apsiginti nuo skęstančio. Kiekvieno metodu vilkti skenduolį nemažiau 10 metrų. Mokėti nardyti ir iš 3 metrų gilumo išimti 3 klg. daiktą. Mokėti kelti dirbtino kvėpavimo būdus. Perplaukti su rūbais 40 metrų ir prieš priplaukiant krantą nusivilkinti.

5. **Plaukėjas.** Turi lengvai apsirėdęs (be batų) perplaukti 50 metrų ir plaukdamas nusirengti. Nuplaukti 100 metrų paprastai ir 50 aukštiejiems, laikant rankas prie krūtinės ar prie šonų. Mokėti pasinerti ir paimti nuo dugno kokį nors daiktą ir gelbėti skęstantį.

Tai penkios sanitarinės, mano įsitikinimu, ir pačios svarbiausios specialybės. Juk čia spindi, lyg žvaigždė, pati skautybės esmė ir artimui pagalba. Per jas galima likti naudingiausiu kitiems. Tai tikras heroizmas. Laiminga būtų ta tauta, kuri daugiausia turėtų

— Nėra jokios abejonės, kad šie vaikai gali užtraukti mums ant sprando policiją. Kad padarytų, kaip jie sako, „gerą darbą“.

— Pašėlę vaikai! Bet mes negalime leisti, kad jie mums sutrukdytų. Turime juos pašalinti!

— Tu taip manai? Iš to mums bus daug nemalonumų. Tie vaikai dar labiau eina išvien, negu mudu, — nusijuokė Jonas Kalmas. Jei tik vienam ką padarysime, visi sušoks ant mūsų.

— Betgi turime ką nors daryti...

— Taip, turime pasistengti, kad prieš 7 jie nieko nesuostų. Tas Vilkas turi tylėti ligi mūsų generalinių kautynių ar bent tol, kol Valis savo baritą atiduos.

— Pasiūlyk tam Vilkiui pinigų. Jis, vakar mačiau pas mechaniką, labai domisi technika. O tai brangi aistra. Gal tuo ji pagausime.

— Tu manai? Ne taip lengva kuo pagauti vaikina, kuris drįsta savo klaidas viešai išpasakoti.

— Tai ką daryti? Sakyk greičiau, aš turiu važiuoti.

— Gerai...

Toliau Vilkas jau nieko negirdėjo, nors mieliai būtų paklausęs, ką nutarė broliai su juo daryti. Bet jie išėjo į gatvę. Vilkas dar valandėlę palaukė. Paskui sau tarė: „Nešdinsimės ir mes. Grįždamas Kalmas dar pastebės čia mane, o to nelygiai norėčiau...“

Kai, išleidęs brolių, daktaro prievaizdas grįžo atgal, Vilkas jau buvo visai kitoj parko dalyje ir mąstė:

— A, šie skudurliai! Aš visai nesigailiu, kad klausiau. Duočiau 10 centų, kad galėčiau išgirsti jų kalbos pabaigą. Dabar turiu pamatyti draugininką. Jau bent tiek žinau, kad Kalmas man ruošia pirtį. Jeigu jis ateitų ir imtų mane kalbinti, neatsisakyčiau. Su tokiu žmogum pasikalbėti visada malonu.

Švilpukas nutraukė jo mintis. Karolis, žaidimų vedėjas, šauktelėjo:

— Nauja partija. Turite 20 akimirksnių laiko išsislapyti. Aš skaitau...

Derybos visiškai nevyko. Kalmui išėjus, kalba nukrypo į kitus dalykus.

Tačiau Enris aiškiai matė, kad barito sluoksniu nesirūpino nei Boris, nei Lovskis. Jų vardu norėjo pasinaudoti Kalmas, kad greičiau galėtų tą kasyklą nupirkti. Ir Enris ėmė galvoti: raginti Petrą parduoti, ar drausti? Bent būtų matyti, kokį įspūdį tai darytų Kalmui. Pagaliau, jis nutarė šį reikalą dar atidėti, ir tarė:

— Šiandien turime tik rugpiūčio 2. Vadinasi, tik ryt reikia duoti galutinį atsakymą.

— Prieš piet, — pridėjo daktaras, — jeigu nesuirs viskas.

— Bože moi! — atsiduso Lovskis.

— Gerai. Sutarta, kad ryt, prieš piet, duos Petras ar jo advokatas galutinį atsakymą. Laikas bėga. Jau mes turime ruošti namo.

Enris švilptelėjo. Tuojuo visi subėgo prie draugininko. Keletą vyresnių jis pasiuntė skubiai vykti ir pagaminti vakarienę. Paskui išėjo ir visi kiti. Sen-Belyje skambino „Viešpaties angelui“.

Eidamas Enris suvedė šios dienos balansą.

— Nėra abejonės, kad Kalmai ėmė baritą. Tik ar jie žinojo, kad jame yra radium? Tai pirmas neaiškumas. Boris ir Lovskis, rodos, visai neprisidėjo. Tačiau jie kažkokiais paslaptimis, gal tragingais ryšiais susirišę su savo prievaizdais. Tai antra paslaptis. Policiją šaukti dar ne laikas. Tačiau ligi rytojaus priešpiečių turėtų visa paaiškėti. Dar turėsime darbo...

Prie tilto jis atsiskyrė nuo kitų ir nuėjo greičiau. Kai parėjo į stovyklą, buvo 20 po septynių.

— Jūs Vilką kur pasiuntėte? — paklausė Karolis.

— Aš? Ne.

— Jis dar negrįžo.

— Kas jį paskiausiai matė?

Palyginęs įvairius atsakymus, Enris nustatė, kad jį buvo dar matę per paskutinę žaidimų partiją. Enris pažūrėjo į laikrodį:

— Pusė aštuntos. Jau dvi valandos, kaip Vilkas pražuvęs.

Sekantis (IX) skyrius: **Vilko beieškant.**

Sulietuvino N. Večerkiene.

Nelemtas žygis.

Kanadoje po giria vaikščiojo trys vaikai — Jonukas, Samukas ir Gajukas, indėniškais lankais ir strėlomis apsiginklavę.

Jie priėjo nudžiuvusį, skylėtą medį. Jonukas, pasiieškojęs drūtą pagalį, stipriai sudrožė kelis kartus į medžio kamieną — norėjo pažiūrėti, kas ten medžio یدuboje gyvena.

Iš vienos skylės neaukštai išsoko voverė ir, pabėgėjęs kamieniu aukšty, nunėrė į kitą skylę. Bet Jonukas vėl subeldė ir voverėlė turėjo atsisakyti ir nuo tos prieiglaudos. Užsikraustė į medžio viršūnę, bet paskui ėmė ir vėl nusileido į apatinę skylę.

Vaikus tai sujaudino. Jie ėmė belsti į medį iš visų pusių, bet voverėlė nesirodė.

— Mes tą stuobrį pargriausim, — pasiūlė Jonukas.

— Aš tai gudriai padarysiu, — pasigyrė Samukas.

Jis pasiieškojo sau smaigą kokių dvidešimties pėdų ilgio. Vieną jo galą atrėmė aukštai į sutrunėjusį medį ir smarkiai stumtelėjo. Stuobris kiek svirstelėjo. Samukas tada dar kartą stumtelėjo, nutaikęs, kada stuobris į kitą pusę buvo pasviręs. Tuoju prišoko ir kitu du ir ėmė stumčioti lygiai, kartodami: „jau-jau-jau!“

Išigijusių tas specialybes sūnų. Jos nenuperkamos už pinigų, negaunamos iš pasigailėjimo, o duodamos už darbą, už pasiryžimą ir sugėbimą.

Tie dalykai turėtų kiekvieną vadovą skatinti, kad jo vienetu kuo daugiau būtų skautų su tomis specialybėmis. Tam dalykui turi paruošti sąlygas ir numatyti išigijimo būdus. Negalima specialybės duoti tam, kuris nori, bet reikia duoti tam, kuris ją gerai moka. Kad mokėtų, reikia mokytį ir pačiam mokytis.

Kiekvienas skautas turi ruošis likti kuo naudingesniu savo kraštui ir žmonijai. Rūpindamiesi savo sveikata, jėga ir išigydamis vis daugiau naudingų specialybių, jais liksime.

Tad rūpinkimės ir likime!

Padės mums šie vadovėliai:

1. Naminis gydytojas.
2. Higienos vadovėlis.
3. Žmogaus kūnas.
4. Sveikatos dalykai.
5. Pirmoji pagalba nelaimingais atsitikimais. R. Esmarcho.
6. Karo higienos vadovėlis.

Jie gaunami beveik visuose knygynuose. Sktn. VI. Kviklys.

Po trijų — keturių minučių šaknys subraškėjo ir didelis stuobris griuvo, sudundėjo. Tuščia viršutinė dalis sutraškėjo, virto dulkėmis. Vaikai prišoko tikėdamiesi kaip nors voverę pagausią. Bet ji nepasirodė, kaip jie laukė. Tada ėmė raustis po puvesių krūvą ir surado kamieno dalį su sena genio skylė; po ją gulėjo pundulys gražiai suplaušintos kedro žievės, matyt, koks lizdas. Jonukas prišokęs jį apvertė; po juo gulėjo, visai nesijudino iš vietos voverėlė, nė kiek nesužeista, tik ant nosies galo kabojo kraujo lašai. Šalia jos gulėjo penki akli, bejėgiai voveriukai. Ir jų vienam ant nosies kabojo kraujo lašas; jis gulėjo taip pat ramiai, kaip ir motina.

Iš karto medžiotojai pamanė, kad voverėlė tik apsimetus negyva, bet ji tuoju ėmė stingti.

Dabar tai sujudo vaikų sąžinė. Nepagalvoję jie buvo metę savo medžioklę ir užmušę nekaltą voverėlę, kada ji stengėsi apsaugoti savo kūdikėlius, dabar palikusius be jokios pagalbos.

Jonukas, smarkiausiai voverėlę puolęs, skaudžiau už kitus atjautė voverėlių nelaimę.

— Kągi mes su šitais mažiukais darysim? — paklausė Genys. — Jie per maži, kad galėtume užauginti ir prisijaukinti.

— Geriausia bus juos prigirdžius, — pasiūlė Gajukas atsiminė, kaip namie su kačiukais darydavo.

— Mums būtų ramiau, kad rastume kitą voverę, kuriai tuos mažiukus galėtume atiduoti, — pasakė Jonukas, sąžinės graužimas. Jam ašaros akyse pasirodė, kai tuos keturis knibždančius mažyčius pasiėmė ant rankos. — Bet galim ir tuoju juos užmušti, kad nesikankintų, nes šiuo metų tarpu sunku bus voverės lizdą rast.

Jis kiek laiko patylėjo, paskui pridūrė:

— Aš žinau, kas juos pribais. Atiduosim juos senei laukinei katėi, nes ji juos vistiek suras. Padėsime juos tiesiog į jos lizdą, kai jos namie nebus.

Toks pasiūlymas kitiems tiko; jis atrodė nepainus, netoks žiaurus, kaip kiti. Vaikai tuoju nubėgo prie upelio, kur gulėjo pargriuvus sena liepa. Liepos šaka buvo nulūžus ir jos vietoj یدuba pasidarius. Tenai, kaip vaikai žinojo, gyvena ta laukinė katė.

Tam tikrą valandą po pietų saulė šviesdavo tiesiog į یدubą ir

Ką tik išėjo

„Vadovė“ — birželio mėn., 2 nr., 24 pusl. numerio kaina 60 centų.

„Skautų Vadas“ — 3 nr., liepos—rugpiuč. mėn., 48 psl., numerio kaina 60 ct.

galima būdavo matyti, kas joje darosi. Nuėję tą valandą prie liepos vaikai rado یدuboje tik jaunos kačiukus. Jonukas prislinko prie liepos ir padėjo voveriukus į katės lizdą ir grįžo prie draugų.

Visą valandą teko jiems išsėdėti, iki katės sulaukė.

Pagaliau staiga be jokio garso užsoko ant gulinčios liepos pilkas žvėrelis. Tai buvo laukinė katė.

Nėra lankstesnio ir grakštesnio gyvulio kaip graži katė. Ji apsidairė, ar nėra iš kur pavojaus. Neatsinešė nei paukščio, nei pelės — tokiems skanesiams kačiukai dar buvo per jauni. Vaikai tuoju nukreipė į ją akis. Ji nuslinko išilgai medį, iki یدubos ir, tyliai supūravus, nusileido prie alkanų kačiukų. Čia ji pamatė voveriukus. Palaižius vieną kačiuką, pažiūrėjo į voveriuką, arčiau gulėjusį, patraukė nosim orą ir priėjus palaižė. Paskui atsigulė ant šono, apkabino mažiukus kojom. Gajukas, geriau už kitus matęs, tuoju pašnabždėjo draugams, kad drauge su kačiukais katė žindė ir voveriukus.

Vaikai dar kiek laiko pasėdėjo. Tik kai įsitikino, kad voveriukus taip meiliai priglaudė voverių gimtasis nedraugas, pasileido eit atgal į savo stovyklą. Paskui ėmė kasdien čionai vaikščioti, tos maišytos šeimos pažiūrėti.

Kuo tai pasibaigė, galima tuoju pasakyti. Senė katė kiek pajėgdama maitino pamestinukus. Atrodė, kad viskas eina gerai. Jonukas, matęs kaip viena katė triušius augino, iš anksto džiaugėsi ta diena, kada kačiukai su voveriukais drauge išeis saulėje pasikaitinti.

Bet po savaitės Gajukas pastebėjo, kad tik vienas voveriukas išeina su kačiukais papusryčiaut, o po dešimties dienų jis pranešė, kad voveriukai visai nepasirodo. Jonukas tada prišliaužė prie katės lizdo ir įsitikino, kad visi keturi voveriukai guli negyvi. Kodėl tai pasidarė, vaikai negalėjo suprasti. Katė darė, ką galėjo, elgėsi su voveriukais gražiai ir maloniai, bet, matyt, nepajėgė jų išmaitinti.

Iš Thompsono Setono raštų išvertė Pr. Mš.

Žvilgsnis į gražųjį užmarį.

Skautas turi gerai pažinti savo tėvynę!

Dažnai girdime ir skaitome, kad kitur žemės paviršiuje esą gražių, labai gražių kraštų! Neretai spausdiniuose, paveiksluose, atvirutėse ir pan. matom iš tikro puikių įvairių vaizdų. Tai vis iš toli, tai vis kiti kraštai. Jais džiaugiamės, grožėjamės. Labai dažnai, ar kas svečimas mus užklausia, ar mes savo šalyje, Lietuvoje, turime įdomių, gražių apylinkių, — mes nedrąsiai nuleidžiam akis, lyg turį gėdintis, kad pas mus negražu... Ar taip neatsitinka? — Abejoti, rodos, netenka. Tiesa, tą nekiekvienas mūsų padaro. Tačiau tie, kurie nuliūsta, esą mūsų šalis negraži, netokia įdomi, — labai ir labai apsirinka. Net dar daugiau: jie prasikalsta. Papratę visa, kas yra pas mus, kas yra mūsų, neigti — jau ir nebedrįstam ieškoti tikrovės.

Taigi, jaunimas, ypač skautai ir skautės, būdami tiesūs, turi būti vertingai teisingi. Tad jie, ir dėl daugelio kitų priežasčių, stengiasi gerai pažinti savo tėvynę, aplankyti įvairias vietas, kuo daugiausia patirti, pamatyti savo akimis, išvaikšioti savo kojomis.

Skaitytojams pageidaujant, „Sk. Aidas“ nuolat stengsis padėti jaunimui geriau pažinti mūsų tėvynę. Čia dažnai aprašysim įžymesnes Lietuvos vietas, gražesnes apylinkes, srovingesnes upes, margaspalvius mūsų laukus, žaliąsias girias, giliuosius ežerus, tyrąsias kopas ir gyvuosius mūsų žmones... Visa taip įdomu, visa taip gražu, kad plunksna, popieris ir foto aparatas, palyginamai, yra labai netobuli to grožio ir įdomumo perdavėjai. Už tat mūsų pačių akys trokšta pačios visa matyti, visa regėti.

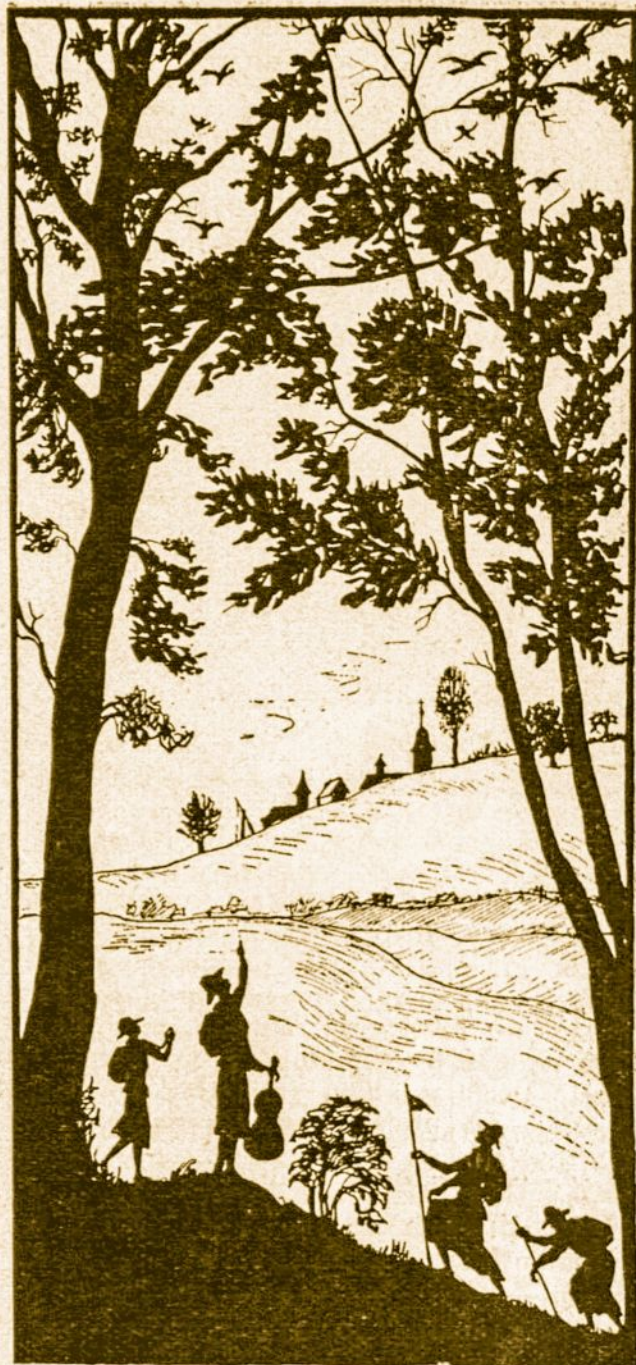
Mūsų darbo pagrindu yra ir toks nuostatas, kad mes turime gerai pažinti mūsų

sų kraštą. Prastas skautas, jei jis metuos kurio laiko nepaskiria stovykloms ir iškyloms. Iškyloms galime vadinti ir įvairias keliones, kurias turim didžiausios progos atlikti vasarą.

Po stovyklų likusią savo neilgą atostogų dalį naudinga paskirti kelionėms. Kitų šalių jaunimas, ir ypač skautai, labai naudingai praleidžia laisvesnį laiką. Ir jų kojos juos apnešioja net šimtus ar tūkstančius kilometrų. Nereikia manyti, kad kelionė yra tinginio giminitė ar nereikalingas laiko praleidimas. Toli gražu ne taip yra. Kelionės lavina ir fiziniai ir dvasiniai. Jos grūdina valią, išlavina patvarumą, teikia naudingų praktiškumo pavyzdžių ir brandina protą. Skautų kelionės yra mūsų programiniai dalykai. Kiekvienas skautas šią vasarą turėtų padaryti (apiplaukti laiveliu, apvažiuoti dviračiu ar apeiti pėsčias) bent 100 kilometrų kelionės!

Ar buvai apsilankęs Nėrijoj?

Jei Jūs jau pakankamai pažįstate savo gyvenamosios vietos apylinkes, esat aplankę svarbesnes vietas, čia noriu patarti Jums aplankyti tikrai puikų Lietuvos kampą — Kuršių Užmarį, Nėriją. Tai labai savotiškas ir įdomus kraštas. Aukštos smėlio kopos, vėjo gairinamos slenka iš vietos į vietą, žmonių rankomis sunkiai apsodinti dideli plotai įvairių medžių mišku. Juose gyvena zuikiai, stirnos, lapės, briedžiai ir kt. Tie briedžiai, ypač stebėtina retenybė, ir nebaikštūs. Užmario rytų krantus plauja Kuršių Marės, o vakaruos smėlį plaka Baltijos bangos. Kokie ten gražūs vaizdai. Einant jie greit keičiasi. Čia turtinga gamta įvairiais augalais, greta — tyrumai ir neauganė žolėlė...

M. TIEVAINIENĖ.

Gal tą dalį mūsų tėvynės mes mažiausiai pažįstame, nes ilgus šimtmečius

Iš kelionių Kuršių Užmaryje: Praeitą vasarą nemaža skautų keliavo Nėrijoj. Viena tokia ekskursija padeda anksti rytą sudoroti žvejų laimikį — ungurius. (Aukštai dešinė) 1. Skautai su kuprinėmis linksmos dainos lydimi žygiuoja pašto keliu. 2. Atsiskyres smėlio dykumoje. 3. Kaip žemai miškas ir kokios aukštos kopos! 4. Žvejai rudenį gauda varnas ir jas su bulvėmis ir raugintais kopūstais valgo. Štai žvejukas prisijaukinęs „hanciuką“, kad šis vėliau į tinklą priviliotų praskrendančių varnų. 5. Arčiau poilsio.

Foto sktn. A. Saulaičio ir sklt. J. Stikloriaus.

Nida. Pamaldos miške.

Lietuva ir Klaipėdos kraštas, kuriam yra Nėrija, buvo atskirti kieta siena. Tik 1923 m. Mažajai Lietuvai prisijungus prie didžiosios, atsirado platesnės progos ten apsilankyti. Bet visgi anomis vietomis mūsų ne per daug domimasi. O domėtis reikėtų. Reikia labiau susiartinti su tentykščiais gyventojais. Turim geriau vieni kitus pažinti.

Gera, kas galėtų ten ilgiau pagyventi, kas negali — pakaktų nors apsilankyti, pervaziuoti ar kojomis išvaikščioti.

Lietuvai Kuršių Užmario tenka apie 51 klm. Tame plote yra kurortinės vietos — Smiltinė, Juodkrantė, Pervalka, Preila ir Nida.

Iš Klaipėdos per Kuršių Marių siaurį specialūs garlaiviai žmones pervežioja, rodos, kas 15 min. Pirmiausia atsiduria Smiltinėj. Tai artimiausias prie Klaipėdos Užmario kurortas. Toliau vadinamas pašto kelias (labai patogus eiti ar dviračiu važiuoti) veda ant Juodkrantės (20 klm.). Į Juodkrantę iš Klaipėdos ir atgal gana dažnai eina garlaiviai. Pats bažnytkaimis guli ant Marių kranto, turi apie 1000 gyventojų, kurių dauguma yra žvejai ir vilų savininkai bei aptarnautojai. Keli patogūs viešbučiai, daug vilų ir vasarnamių. Pragyvenimo brangumas kaip Palangoje. Aplink puikus tvarkingai prižiūrimas didelis miškas. Skersai jo eina kelias į jūros maudykles. Juodkrantėje šią vasarą yra mūsų skautams užėiga, Kaimo g-vėj (kairė už bažnyčios priešpaskutinis namas einant ant Nidos) p. Martino Lauzeringo II namuose. Nakvynė skautams veltui.

Iš J. kelio apylinkės vaizdai keičiasi. Prasideda neapsodintos ir praeinat leikiančio smėlio pavoingas kopos. Artinatės į Pervalkos kaimą (nuo J. iki Pr. 15 klm.), kuris yra nuošaliau į kairę nuo didžiojo kelio. Jame gyvena keliasdešimt žvejų šeimynų, apie 130 žm. Čia lengva gauti nakvynę ir rasti progos pasivašinti labai skaniai paruošta žuvim, kurią sugaudo žvejai. Dar keliukai veda į Preilos (apie 4 klm.) kaimą. Yra apie 250 gyv., daugiausia žvejai. Yra viešbučių. Toliau reikia grįžti į pašto kelią ir tiesia linija artintis prie Nidos. Preiloj skautams nebūtų sunku už nedidelį atlyginimą gauti nakvynę pas žvejus ant šieno. Įdomu, kad apie Preilą ir Pervalką yra briedžių būveinės, ir čia jų kasdien galima pamatyti.

Nida, labai ramus, malonus miestukas, turįs apie 1000 gyv. ir du priemies-

čius — Skruzdynė ir Purvynė. Daug viešbučių, valgyklų. Uostas, į kurį Marėmis ateina garlaiviai iš Klaipėdos ir atgal, taip ir į Vokietiją. Urbo kalną puošia aukštas jūrų švyturys (nuo jūr. pavirš. apie 180 mtr.). Netoli yra Tylos pakalnė. Prie pat miško aukšti (apie 65 mtr.) Baltieji Kalnai — aukštos negyvos kopos su labai stačiais krantais. Žavingos vietos. Pats miestelis beveik miške. Už 4 klm. vokiečių siena. Nidoje, p. Gustavo Stragvo namuose, yra skautams užėiga.

Iš viršaus šie kaimai, kaip ir pati Klaipėda, atrodo vokiški, bet ne visai taip yra. Visi vietiniai gyventojai — žvejai puikiai moka lietuviškai. Jie noriai kalbasi. Namuose dažnai vartoja savą — kuršių — kalbą. Viešose vietose — vokiečių.

Šiuo tarpu neturim progos patiekti smulkesnių pasiūlymų sudarant kelionių po Nėriją planą. Tą detališkai paduosime sek. „Sk. Aido“ nr. Tuo pačiu žygiu galėtumėt aplankyti Klaipėdą, Palangą ir Šventąją. O iš kitos pusės, Mažojų Lietuvoj — Pagėgius, Šilutę, Rusnę, Priekulę, Bitėnus, Rambyną, Viešvilę, Kintus, Lauksargius ir kit. Ten lietuviškos vietos. Daugelis jų prieinama ir upėmis.

KAIP KELIAUTI?

— Patartina pėstiemis. Jei negalite viso kelio eiti pėsti, tai iki Klaipėdos ar Kretingos važiuokite traukiniu (su tuntininkų išduotais liudijimais — kelias bent 3 skautams kaštuoja 75% pigiau, o pavieniu, su skauto liudijimu — 50%). Iš čia galite eiti pėsti. Kelyje užtruksite

3 — 7 dienas, žiūrint kaip eisite, ką aplankysite. Garlaiviais yra patogus susisiekimas Klaipėda — Juodkrantė — (Pervalka — Preila) — Nida ir atgal.

— Susidarydami kelionės planą, pasižiūrėkit atidžiai į žemėlapi. Be to, patartina pasinaudoti šiais leidiniais: 1) A. B. Klaipėdiškio Vadovėlis po Klaipėdos kraštą. 2) J. Pranskaus Lietuvos Sachara — Kuršių Užmaris. 3) V. Karvilaičio Laimės šalis, tautiški vaizdeliai iš Mažosios Lietuvos. 4) Petro Babicko Gintaro Krantas. 5) Gamtos Draugas 1932 m. birž. — rugs. m. Vl. Viliamo str. Kuršių Nėrijos slenkančios kopos. Be to, rasite ir periodiniuose leidiniuose naudingos medžiagos.

Greit išeis lietuviškas spalvotas smulkus Nėrijos žemėlapis. Pasinaudokite turiningais ir praktiškais sktn. K. Avizonio patarimais: Išmokime išskylauti ir išskylaukime. (Žiūr. „Sk. Aido“ 1931 m. nr. nr. 5 — 6, 7, 8, 9, 10 ir 11).

— Ruošdamiesi keliauti ir susidarydami kelionės planą, pasitarkite su savo vadais. Bus naudinga. Ir būdami kelionėj su jais palikusiais namuos palaikykite ryšius.

— Keliaukite lengvai apsirengę. Už vis geriausiai skautiška uniforma. Turėkite skautišką liudijimą. Perdaug nepriskraukite nešinio ir žygiuokite ne greit. Geriausia keliauti 2 — 3 žmonėms. Bet nebloga ir visai skilčiai.

— Turėdami vyresniųjų vadų rekomendacijas, Klaipėdoj prisistatykite Kl. tuntininkui (sktn. kap. M. Kukutis, 7 p. p.) ar kuriam kitam vadui. Gal jie padės ir nakvynę Kl. surasti. O Juodkrantėje gausite patarimų pas mūsų didelį prietelį p. Karvelį (J. pašto viršininką); su juo būtinai pasimatykite.

— Skautų užėigose (Juodkrantėje ir Nidoje) gausite nemokamai nakvynes ir arbatos. Valgio turėkite savo arba gausite krautuvėj nusipirkti. Užėigoje griežtai prisilaikykite nurodomos tvarkos.

— Atminkite, kad nešiojate garbiną skautų vardą. Todėl jį gerbkite ir elgkitės kaip dera elgtis skautams. Žinokite, kad iš jūsų spręs ir apie visą Lietuvą!

— Niekur nieko nepriimkite be atlyginimo! Skautas nieko iš kitų veltui nelaukia. Taigi visur, kur reikia, apsimokėkite.

— Nėrijoje, nė lauke, nė miške, negalima kurenti ugnies!

— Savo kelionių išpūdžių parašykite „Sk. Aidui“ ir atsiųskite fotografijų. Ir kitiems įdomu, kaip Jūs keliaujate!

— Laimingos kelionės žavingoje Nėrijoje!

Žygio virtuvės idilija.

Prieš atostogas.

Liepos mėn. 1 dieną visų pradžios mokyklų mokytojai pradeda vasaros atostogas. Dalis jų išvažinėję į įvairius kursus ar poilsio vietas, kita dalis praleis vasarą savo mokyklos apylinkėje. Į tokias dvi grupes susiskaldys ir mūsų vilkiukų - paukštyčių draugovių draugininkai — mokytojai.

Pirmieji, vykstantieji kitur atostogauti, draugovės darbą jau baigia, antrieji — kiek pajėgdami, galės dirbti visą vasarą.

Čia tenka dar pakalbėti abiem grupėms svarbiu klausimu — tai apie šio mėnesio pabaigos sueigas. Tokios sueigos galėtų dar būti dvi: viena — Šv. Jono dienos proga ir antra — atsisveikinimo sueiga.

Joninių sueiga. Mūsų krašte yra įsi-gyvenęs paprotys šv. Jono išvakarėse kurti laužus, deginti degutuotas, kuro prikrautas, aukštai iškeltas bačkutes ir dainuoti. Tą paprotį pasekti ir jį orga-nizuotai pademonstruoti galėtų mūsų vilkiukų - paukšt. draugovės. Šiai sueigai rūpestingai pasirengti. D-kas iš anksto sudaro sueigos programą, numato — ką kas galės atlikti ir iš anksto parūpina kai kurią reikalingą medžiagą. Progra-moje gali būti numatyti tokie punktai: 1) oficialioji pradžia, 2) pasirengimas vaka-ro laužui — į parinktą vietą sunešti mal-kas, parengti bačkutę, žalumynų parū-pinti, Jonukams ir Jonams vainikus nu-pinti ir žaidimų reikmenis sutvarkyti, 3) žaidimai, 4) laužo degimas, 5) pašnekesys — pasaka, 6) dainos, 7) bačkutės kėli-mas, 8) Jonukų sveikinimas, 9) įsceniza-cijos ir eilėraščiai, 10) užbaiga ir 11) Jonų butų apkašymas.

Pirmiausia draugininkas kurį laiką prieš sueigą parūpina laužui malkų, kur nors gauna degutuotą, niekam neberei-kalingą, bačkutę, ilgą kartį, vielos ir kitų reikmenų, reikalingų bačkutei prie kar-ties pritaisyti ir visą įtaisymą iškelti, ap-žiūrėti vietą, kurioje vilk.-paukštytės galės žalumynus rinkti ir iš anksto gauti eigulio ar girininko leidimą (pasirinkti tokius žalumynus, kad nebūtų skriaudos miškui), numatyti, kiek Jonukų ir vyres-niųjų prietelių Jonų bus sveikinama, pa-rengti Jonams ir svečiams pakvietimus, sutvarkyti numatomiems žaidimams žaisti reikalingas priemones, k. a., virves, laz-das, sviedinius ir k., numatyti naujų dai-nelių ir įscenizacijų pasimokymą, susi-tarti su prelegentu, kas laikys pašnekesį ir sudaryti planą, kokiomis grupėmis pa-siskirstę v. ir p. apkašys Jonų duris.

Kadangi šioje sueigoje prisieis vilk. ir paukštytės ne tik pasilinksinti, bet ir padirbėti, tai reikia susirinkti kiek anksčiau. Jei laužas sukurti numatytas 9 val. (vakare, aišku), tai v.-p. turi susirinkti jau 6 val.

Sueiga pradedama bendra tvarka — raportu, pasisveikinimu ir tradicine dai-na. Toliau d-kas paaiškina sueigos toli-mesnės programos dalį ir visi išžygiuoja į mišką žalumynų. Eidami susitaria, ke-liams Jonams pins vainikus. Mano many-mu, geriausia būtų pasirinkti paparčių: ir šv. Jono dienai reikšminga, ir gražu, ir miškui maža skriauda. Sugrįžus paukš-tytės pina vainikus, o vilkiukai parengia laužavietę, prie jos atneša malkų, pritai-so bačkutę prie karties, gerai įkala bąslį, prie kurio pririš iškeltos bačkutės kartį, į nurodytą vietą sudeda žaidimų įran-kius, parūpina vieną kaladę pašnekesio laikytojui atsisėsti ir, žinoma, visus dar nenumatytus parengiamuosius darbus.

Baigę šiuos darbus pažaidžia. Žai-džia savo ir jau atėjusių žmonių malonu-

mui (svečius reiktų pakviesti tik pašne-kesiui — laužo pradžia). Su vilk. ir paukšt. žaisti smagius ir įvairius žaidi-mus: vienus v. ir p. bendrus, kitus — atskirai (šie atskirieji turi būti daugiau pasirodymo pobūdžio). Bendrai galima žaisti — „Medžiotojai ir stirnos“, „Tre-čias bėga“, „Vienas, du, trys“ ir k.; vie-niems vilkiukams — „Žaselės ir vilkas“, „Varlių estafetė“, „Estafetė su kliūtimis peršokant sukamą virvę nubėgant ir pra-bėgant pro virvės apačią grįžtant“ ir k.; vienoms paukštytėms — „Estafetė ne-sant pilną puoduką vandens“, „Kiškučiai rateliuose“, „Dienos ir naktys“, „Raganė-lės“ ir d. k.

Imant temti kuriamas laužas ir laiko-mas pašnekesys — pasaka. Pašnekesio

Miške visada linksma
Fot. A. Bendoravičiaus.

— pasakos tema tikėtų apie stebuklingą paparčio žiedą. Šią temą gvildenant ga-lima iškelti gražių pamokinančių min-čių ir padaryti konkrečių išvadų. Būtų labai gerai, jei pašnekesį laikytų ne drau-gininkas (draugininkė), bet naujas žmo-

Visko gausi SKAUTIŠKŲ REIKMENŲ TIEKIMO SKYRIUJ

- 1) Kuprinę už 5,0— lit.
 - 2) Baglagę — 1,— lit.
 - 3) Skilčiai liktarnėlę — 1,— lit.
 - 4) Puoduką — 0,75 lit.
 - 5) Draugovės karbytiniai ži-bint. — 1,— lit.
 - 6) Palapinėms medžiaga 1 mtr. — 3,— lit.
 - 7) Antklodę — 33,— lit.
 - 8) Gatavas uniformas (bliūzė ir kelnaitės) — 17,— lit.
 - 9) Pilna uniforma su visais ženkl., kojine, ir valtuke, ir švilpuku — 30,— lit.
 - 10) Vilkiukų uniformom medžia-gos 1 mtr. — 2,50 lit.
 - 11) Skautiško bovel. kojinių — 3,50 lit.
 - 12) Skautiško vilnionių kojinių — 4,— lit.
 - 13) Skautišką valtukę — 4,— lit.
- Nepamirškite, kad visą skautišką literatūrą taip pat gausite TIEKIMO SKYRIUJ.

Adresas: Kaunas, Nepriklausomy-bės aikštė 4. Tel. 40-71.

Ar nori Estijon vykti?

Kas norėtų liepos mėn. vykti su repre-zentacine skautų draugove į Estiją, in-formaciją gali gauti pas tuntininkus ar Vyriaus. Skautų Štabe. Paskubėkite!

gus (ar tai kaimynas mokytojas, ar jau atostogų grįžęs studentas, ar net vyres-nės klasės gimnazistas; tik d-kas turi iš anksto su prelegentu gerai išsiaiškinti temą). Pašnekesys — pasaka neilgas.

Po pašnekesio — pasakos vieni ke-lia padegtą bačkutę, o visi kiti suka ra-tuką ir dainuoja „Joninės, Joninės“... (kaip „stovykla, stovykla“...), valio, svei-kinami ir kaišomi broliukai Jonukai ir svečiai Jonai, giedama „Ilgiausių metų“ ir t. t.

Paskui vienas kitas gali padeklamuoti, atskiros grupės, lizdeliai ir būreliai, pa-sirodyti šokiais, imitacijomis ir įsceniza-cijomis. Vieniems pasirodant, kiti žiūri ir įvairiais šukiais (draugininko diriguoja-mais) chorą giria ar švelniai kritikuoja pasirodančius. Pasirodymų tarpus užpil-dyti bendromis dainomis. Keliolika mi-nučių visi, vilk.-paukšt. ir svečiai, gali susukti ratelį. Baigiant dar galima sudai-nuoti „Lauželis, lauželis“... suukti spe-cialiai sumanytą Joninių raketą ir skirs-tytis. Išsiskirstant sudaromos grupės, ku-rios pakeliui eidamos į namus nupintais vainikais apkašytų dėl kokių nors prie-žasčių negalėjusių į laužą atvykti Jonų duris.

Į tokią sueigą pasikviesti jaunimo ir tėvų.

Gali būti ir kitas variantas. Jeigu, pav., kurios nors d-vės vilk.-paukštytės yra gerai išsimiklinę, moka originalių ir gražių žaidimų žaisti, sugeba sudaryti idomią laužo programą ir jei tos apy-linkės šaulių būrys rengia šv. Jono tra-dicinę gegužinę, tai d-kas gali susitarti su būrio vadovybe padaryti tą gegužinę bendromis jėgomis, įrašant į gegužinės programą vilk.-paukšt. (arba jaunųjų skautų) laužą. Gegužinė bus idomi tuo, kad svečiai ne tik pasišoks, bet turės progos prisiziūrėti vilk.-p. ir šaulių žai-dimų.

Ši antrąją variantą pasirinkdamas d-kas turi būti ypač atsargus, kad viešas pasirodymas ir su kita organizacija bendradarbiavimas nesudarytų d-vės veiki-mui sunkumų.

Atsisveikinimo sueiga. Tą sueigą pa-daryti pačiame birželio mėn. gale, prieš pat d-ko išvažiavimą. Išsiskiriama dviem mėnesiam, tai reikia atsisveikinti ir už-siduoti darbo. Tas darbas, skautiško už-davinio atlikimas, bus nuolatinis vaiko rūpestys, jis nuolatos primins d-vę, d-ką ir sesutes — broliukus.

Už tat, sueigos pašnekesy būtinai išsiaiškinti vasaros bendravimo reikšmę ir įsitikinti, kad pasiimti padaryti dar-beliai d-vei yra būtinai reikalingi. Tie darbeliai gali būti įvairiausi, pav.: pa-daryti kiekvienam būreliui lazda su skobtuota vilkiuko galva, kiekvienam lizdeliui po tokią pat lazda su skrendan-čia paukštyte gale (lazdų aukštis apie 1½ mtr.), Baden-Powellio ir jo žmonos paveikslams rėmus, išsiuvinėti paukšty-tę ir vilkiuką, nuausti kaklaraistį — juos-tą, padaryti gražiais viršeliais d-vės die-noraščių knygą (medžiagą parūpina d-kas), sugalvoti iš vilkiukų — paukšty-čių gyvenimo atsitikimų ir juos aprašyti, parinkti gražių, v.-p. tinkamų deklamuoti, eilėraščių, nupiešti mokyklos sienai pa-puošti paveikslėlių, užrašyti naujų pasa-kų, dainų, padaryti naudingų parduoda-mų dalykų (d-vės kasai sustiprinti) — nupinti krepšių, krepšelių, doklų, išdrož-ti botkočių, išskobti klumpes, abrinę, druskinę, šaukštų, padaryti kultuvių, varpsčių, kėdučių ir d. k.

Nesiimti per daug darbų, nors vai-kai to ir labai norėtų.

K. P.

MURZIUKAS.

Petro Babicko apysaka.

— Aš žinau. Mokytoju! Tik mokytoju. Žiūrėk, kokį tu ilgą sakinį man pasakei ir visa išaiškinai. Tu būtum puikus mokytojas. Jei, žinoma, norėsi juo būti. O dėl kelionės nesiginčyk. Tavo globėjai puikūs žmonės. Jų bičiuliai mano bičiuliai, ir vis dėlto tu, Murziuk, mano bičiuli, keliauk į Nidą vieną savaitę. Štai tau pinigai. Aš tau pasitikiu. Daryk ką nori. Žvejok, miegok, dainuok, keliauk Neringos kopomis pėsčias, žodžiu, gyvenk savarankiškai. Metas jau tau būti vyru. Tik dažnai man parašyk. Nusibos Nidoj — važiuok Palangon. Kur nori. Supranti? Kur tik tavo širdis trauks, ten ir eik. Dėdei aš pranešiu. Kelionė bus tau poilsis. Tai bus atostogos. Tu nematysi nė vieno pažįstamo. Niekas tavęs neklausinės kaip sveikas, kaip laikais. Jei tu susirasi draugų — padėk Dieve. Tik, žinoma, — gerų.

Tat rytą aštuntą valandą tu išplauki.

Na, ką galėjo atsakyti Murziukas į tokį pasiūlymą? Jis buvo maloniai nustebintas ir sielos gilumoj labai patenkintas tokiu pasitikėjimu, bet antra vertus širdis neramiai plakė pagalvojus: „Penkiasdešimt kilometrų. Mariomis. Nežinoma kelionė į nežinomą vietą“. Bet vis dėl to vakare peržvelgęs Neringos žemėlapiį jis įsitikino, kad nebus taip baisu. O rytą...

Rytą Murziukas stovi laivo antluby ir žiūri į Marias ir į tolstantį miestą. Laivas vos uždamas palengva supasi Marių bangose ir skrodamas vandenį plaukia į pietus. Kairėj Klaipėdos bažnyčių bokštai, fabrių kaminai, namai ir laivų stiebai, o dešinėj žalias kalnagubris, apsodintas pušaitėmis.

Ant inkaro supasi didžiulis tuščias laivas, matyt, jis atvežė Lietuvai prekių ir dabar laukia ką išvežti. Murziukas skubiai išima Julijono dovanotą foto aparatą ir jį nufotografuoja. Jis daug ko negali suprasti, tad pradeda klausinėti jūreivį, stropiai valantį laivo suolus nuo ryto rasos.

— Kokie čia kalnai?

— Neringa.

— Kas tai yra?

— Tur būt pirmą sykį šišon?

— Taip.

— Tai Kuršių Kopos, Užmaris, o plaukiame Kuršių Mariomis.

Murziukas atsiminė, kad mokydamasis Lietuvos geografijos matė kopas paveikslėly, bet jos visai kitaip atrodė — tai buvo didžiuliai smėlio kalnai, kuriuos supustė jūrų vėjai. Taip aiškino mokytojas. Murziukas dar norėjo paklaust, bet jūreivis jau buvo nuėjęs.

Jo laimei kažkoks ponas, matyti klaipėdiškis, (jis kalbėjo keista tarme) pradėjo aiškinti savo sūnui apie kopas. Murziukas priėjo arčiau:

— Atsiprašau. Leiskite ir man paklaust.

Ponas nusišypsojo. Sūnus taip pat.

— Kopos, — išgirdo Murziukas, — tai ilga beveik šimto kilometrų balto smėlio juosta, kuri eina nuo Klaipėdos iki Kranto (jau Vokietijos pusėj). Šita juosta dėka vėjo ir bangų veikimo iškilo iš jūros dugno, lyg išnėrė, užtat ji ir vadinama Neringa. Tai buvo labai senai. Neringa buvo apaugus didelėmis traškančiomis giriomis, kuriose buvo daug įvairių žvėrių, bet ilgainiui girios išnyko, tik truputį senovės miško išliko ties Juodkrante ir Nida. Šitas miškelis, kurį matote, pasodintas tik prieš keliasdešimt metų. Sodinti reikėjo, nes pustomas smėlis, miško nebesulaikomas, užpylė ne vieną kaimą Neringoj. Niekaip jo kitaip negalima buvo suvaldyti, tad teko apsodinti pušaitėmis. Koks tai buvo sunkus darbas. Jis kaštavo keletą milijonų... Jūs manote, kad tos pušaitės augs didesnės. Ne — tai speciali medelių rūšis, jos skleidžia šakas prie pat žemės ir todėl sulaiko smėlį vietoj. Pušaitės didesnės neaugs. Neringos tik pusė priklauso Lietuvai. Mūsų pusėj yra keleta apgyventų vietų: Juodkrantė, Pervalka, Preila, Nida. Štai mes į Nidą važiuojame. Plauksim tik porą valandų.

— Tamstos Nidoj gyvensit?

— Taip.

— Aš taip pat Nidoj, — pasisakė Murziukas. — Ar tai didelis miestas?

— Ne. Nida — kaimas, kuriame gyvena, kaip ir visur Neringoj, žvejai. Bet Nidon suvažiuoja kas vasara bent 5000 vasarotojų iš visos Europos ir daugiausia iš Vokietijos.

Iš mūsų gyvenimo.

Klaipėdiškių iškyla į Pervalką.

Ketvirtadienis. Keltas perkelia mus anapus marių, į Smiltynę. Mūsų tikslas — Juodkrantė, o rytoj — Pervalka ir atgal.

Žengiam dulkėtu plentu. Bet saulei daugiau pradėjus kaitinti užlipam ant pušimis apsodintų kopų. Linksma. Per kelią perbėga dvi stirnos. Ir vėl viskas ramu. Tik nevienodai zyzia uodų pulkai.

Juodkrantė. Džiaugsmas neapsakomas, paniūrę veidai pralinksmeja. Šiandien kelionė baigta. Mus priima pašto viršininkas. Užia primusas — verda košė.

Dar pasivaikščiojam ir einam gult. Visi nuvargę.

Rytas. Vėl į kelionę. Ūpas geras. Žengiam per aukštas, plikas kopas. Skiltininkas pasakoja apie smėlio darbus. Toli, toli riogso trianguliacijos bokštas, o už jo netoli Pervalkos kaimas. Bokštas pasiektas. Visi sugulam ant minkšto smėlio, kiti mėgina lipti ant bokšto. Bet kaimas dar toli. Apsimaunam batus ir žengiam palei žolėmis apaugusį krantą.

Kaimas pasiektas. Žvejas priima mus labai maloniai. Vėl pleška malkos — verda kava.

Po pietų einam į kopas apžiūrėti elnių, bet nei vieno nesutinkam ir liūdni grįžtam į kaimą. Nakvojame ant šiaudų.

Rytmetį vėl traukiam plentu į Juodkrantę. Bokštas pasiektas — užkopiam ant kopų ir užlipam ant jo. Paskui einam maudytis. Linksma juokas aidi per marias.

— Užteks — girdis skiltininko balsas.

Traukiam tolyn. Juodkrantėj vėl nakvojame gerame patale. Dar ilgai pasakojamės, kol visų akys pradeda merktis, ir mes užmiegam...

Sekmadienį anksti traukiam į Klaipėdą. Visi linksmi, nes kelionė jau beveik baigta. Dar keli kilometrai, ir mes esam Smiltynėj. Ten laivas perkelia mus atgal į Klaipėdą. Iš tolo jau girdis linksmi „Jomarko“ balsai...

Jonukas.

TAISO KARIŲ KAPUS.

Rokiškis. Dr. J. Basanavičiaus būrelis skautai vyčiai taiso karių kapus, kurie iki šiolei buvo visiškai apleisti.

Šiomet baigia gimnaziją buvę Rokiškio tauto žymūs žmonės: vyr. skilt. E. Igaunis, skilt. Vl. Smėlauskas, skilt. Cypas ir psilt. V. Baltušis.

Sartų Bimbalas.

— Argi vokiečiai neturi vasaravimo vietų?

— Jie turi jų labai daug, bet važiuoja į Neringą gal dėl to, kad čia labai gražu ir ramu, o gal dėl to, kad nori parodyti neužmirštą šio krašto, kaip buvusios Vokietijos dalies.

Murziukas atsiminė, kad vadinamasis Klaipėdos Kraštas, kuris grįžo Lietuvai 1923 metais ir kuris yra tik mažutė dalis Prūsų Lietuvos, keletą šimtmečių buvo Vokietijos vergijoje ir čia žmonėse dar ir šandien gerokai matyti vokiško valdymo žymių. (B. d.).

Turėsi jau dalyką
Malonų visados.
Užd. vert. 1 tašk.

UŽDAVINIŲ SPRENDIMAI.

Užd. nr. 73.

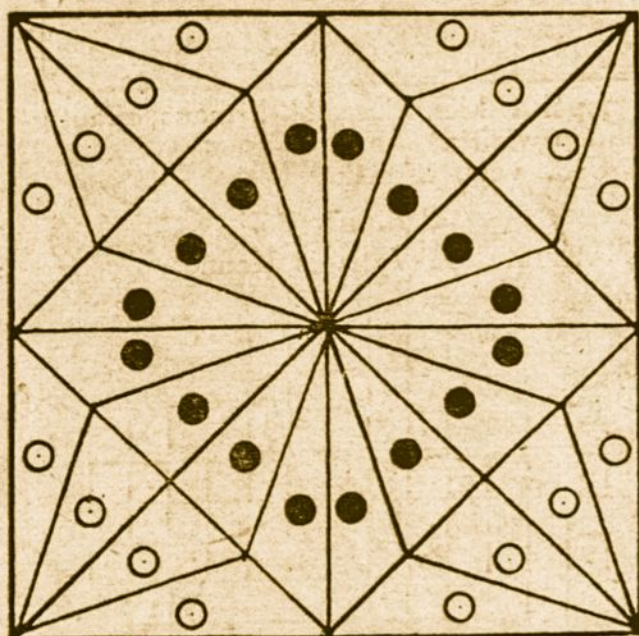
Visos išpiovos paimtos iš š. m. „Sk.
A.“ 8 nr.

- 1) Tragedija su linksmu galu, 21 pusl.
- 2) Skautai-ės visame pasaulyje, 8 psl.
- 3) Sodžiaus menas, 7 pusl.
- 4) Žibutė, 4 pusl.
- 5) Koks yra skautas, 5 pusl.
- 6) Skautų kalbos kertelė, 9 pusl.
- 7) Auto be užpakalinės šviesos, 11 pusl.
- 8) Iš piešinėlio, 15 pusl.
- 9) Murziukas, 19 pusl.
- 10) Iš piešinėlio, 18 pusl.

Užd. nr. 74.

- 1) Venecija, 2) Neapolis, 3) aprėdalo,
 - 4) ciklonas, 5) pasaulis, 6) apatinis, 7)
 - „snobakas“, 8) sultanas, 9) žibintas.
- Ši užd. galima ir kitaip spręsti.

Užd. nr. 75.

Užd. nr. 76.

Kandis grauždama sugaišo 6 valandas, nes tepagraužė vien tik 2 komplektų viršelius. Knygos lentynėlėje visuomet sustatomos nugarėlėmis į išorę, o žinodami, kad „Skautų Aidas“ buvo kairė, o „Karys“ dešinė, sužinom, kad prie pirmutinio „Skautų Aido“ komplekto puslapio ir buvo arčiausiai paskutinis „Kario“ komplekto puslapis. Kandžiai teliko prasigraužti tik pro pirmąjį „Skautų Aido“ ir pro paskutinįjį „Kario“ viršelį, kad greičiausiai pasiektų savo tikslo.

Užd. nr. 77.

Pilistimai, pilis, tymai.

Užd. nr. 78.

Šventas, Venta.

Užd. nr. 79.

Arklas, karklas.

Užd. nr. 80.

Diržas, daržas, dažas, danas, Donas.

UŽ SPRENDIMUS GAVO:

15 tašk.: P. Sirgėdas, K. Damijonaitis, K. Slavinskas, vyr. pusk. A. Pliauskys, T. Aleškavičius, J. Gutmanas, V. Šatinskas, V. Adomavičius, J. Būga, J. Bučinskis, K. J. Grigaitis, V. Statkevičius, A. Gustaitis, K. Buišas, B. Stundžia, K. Kiaunė.

14 tašk.: G. Orentas, S. Petrauskas, Andų Kondoras, J. Bučinskis, K. J. Grigaitis, K. Dvelys.

13 tašk.: V. Miliūnas, J. Kemeža, A. Limontas, K. Kubilius, J. Vilčinskis, Vikruolis, K. Dvelys, V. Ramonas, A. Valiukas.

SACHMATAI

Skyrių veda V. Vasiliauskas.

Centrinis gambitas.

1. e2—e4 e7—e5
2. d2—d4

Nuo puolimo į e5 juodiesiems geriausiai gintis pagalba ėmimo i d4.

2. e5:d4
3. Vd1:d4

Ankstyvas valdovės išvystymas sudaro juodiesiems tempą.

3. Žb8—c6
4. Vd4—e3

Valdovė užima nepavojingą ir tuo pačiu momentu agresyvinę poziciją.

4. Žg8—f6
5. Žb1—c3

Per ankstį būtų daryti ėjimai 5. e4—e5, Žf6—g4; 6. Ve3—e4, d7—d5; 7. e5:d6; Rc8—e6; 8. d6:c7, Vd8:c7 (tai stipriau negu, kad Vd8—d1 + su sekančiu Žg4:f2). Juodieji turi puikią atakos poziciją.

5. Rf8—b4
6. Rc1—d2 0—0
7. 0—0—0 d7—d6
8. Ve3—g3 Žc6—e5.

Juodieji grąšo dabar sulošti Rb4:c3 su sekančiu Žf6:e4, arba Žf6—h5 ir vėliau f7—f5. Matyti, kad jie visiškai pasirengę prie būsiančios kovos.

11 tašk.: J. Vaitkevičius, L. Žigaras,
8 tašk.: V. Gerulaitytė, A. Karklinis,
L. Gaižutis, M. Kliučius.

7 tašk.: B. Petronius.

6 tašk.: M. J. Stankevičaitė, S. Petrauskas.

5 tašk.: J. Bikauskis.

4 tašk.: A. Kazlauskas.

PRANEŠIMAI.

A. Valiukui ir K. Grigaičiui užskaičiau 12 taškų.

Visiems: užd. sprend. siųsti iki š. m. birželio m. 25 d.

UŽ UŽD. NR. NR. 65—72 SPRENDIMUS GAVO:

14 tašk.: J. Kemeža, R. Pogirskis, J. Klimavičius (Vlk.), Ste-Pilis, V. Šatinskas, V. Miliūnas, K. Damijonaitis, S. Gadliauskas, St. Kimeris, L. Gavėnas, M. Kliučius, J. Vaitkevičius, K. Kubilius, F. Tutlis, P. Sirgėdas, J. Gutmanas, K. Kiaunė, K. Buišas, J. Geniušas, Vikruolis, E. Daujotas, K. Gaudrimas, M. Preisas, V. Želinskis, B. Jozėnas, N. Šalna, V. Federavičius, A. Valiukas, V. Kružikauskas, V. Statkevičius, Sanom-Ar, A. Leipus, B. Stundžia, J. Antanas, J. Čepulis, J. Vilčinskis, J. Valakas, K. Slavinskas, vyr. pusk. M. Antaniškis, Vyt-Vinas, J. Būga, A. Liutkus, E. Martysius, Ge-Vytis, A. Senkus, B. Liutkevičius, S. Liutkevičius, V. Adomavičius, A. Andriulis, A. Karklinis, L. Gaižutis, J. Šileris, A. Gustaitis, G. Užupys, A. Limontas, J. Miliūnas.

12 tašk.: Sumetis, J. Vaičys, vyr. pu k. A. Pliauskys.

10 tašk.: B. Petronis, P. Enskaitis, Gr. K. Kalenda, K. Astrauskas.

9 tašk.: V. Cicėnas, V. Šukys, L. Jurgelis.

8 tašk.: J. Sakalauskas, A. Gražys, V. Aniulis, V. Povilanskis, Kregždė.

7 tašk.: V. Želnys, R. Bakevičiūtė.

6 tašk.: B. Adomavičius, St. Dovalgaitė, A. Švažus, Vikrioji stirnutė.

4 tašk.: V. Dargūžas.

Neimant trečiuoju ėjimu pėstininko d4, baltieji gali paversti debiutą į tikrą gambitą. Pavyzdžiui: 1. e4, e5; 2. d4, ed.

3. c2—c3 d7—d5.

Pėstininko c3 paėmimas išvysto baltuosius tiek greit, kad tas jiems yra geras atlyginimas už pėstininko nustojimą.

4. e4:d5 Žg8—f6.

Į 5. c3—c4 dabar seks 5. c7—c6.

5. Vd1:d4 Vd8:d5

6. Žg1—f3 Žb8—c6.

Juodieji yra gerai išsivystę.

Angliška partija.

1. e2—e4 e7—e5
2. Žg1—f3 Žb8—c6
3. c2—c3

Geriausią, ką gali padaryti juodieji, tai nesistengti išlošti pėstininko ir neaukoti savo pėstininko, bet stengtis ramiai išsivystyti.

3. Žg8—f6
4. d2—d4 Žf6:e4

Kas kliudytų ėjimui d7—d5, jau panaikinta ir baltieji priversti sekančiam kontrmanevrui.

5. d4—d5 Že6—b8

Žirgas neturi trauktis į e7, kadangi Rf8, o taipogi ir Vd8 turi būti pasirengę.

6. Žf3:e5

- Arba 6. Rf1—d3, Že4—c5.

6. Rf8—c5.

7. Že5—d3 Rc5—b6

8. Rf1—e2 0—0

9. 0—0 d7—d6

10. Žb1—d2 Ze4:d2

Paskutinis ėjimas naikina galimumą Žd2—c4. Toliau juodieji be kliūčių išvysto savo figūras pagalba ėjimų Žb8—d7, Bf8—e8, Žd7—f8.

UŽDAVINIŲ SPRENDIMAI.

Užd. nr. 8 sprendimas.

1. Ba1—e1 Ke3:d4
2. e2—e4 f4:e3
3. Be1—d1x.

Užd. nr. 9 sprendimas.

1. Že4:g5 e5—e4
2. Bh7—g7 Kf1—g1 (—g2)
3. Žg5—f3+ koki norint
4. Bx.

Užd. nr. 10 sprendimas.

1. Že6—c5+ Ke4—d5
2. Rg5—e7 c4—c3
3. Rd7—b5 c3—c2
4. e2—e4x.

UŽ KONKURSINIŲ UŽDAVINIŲ SPRENDIMUS GAVO:

24 taškus: L. Dabkus, H. Brazaitis.

21 tašką: Zigzagą, skilt. J. Jankauskas, vyr. pusk. Br. Sasnauskas, skilt. J. Vilčinskis.

14 taškų: Gaidžio koja iš A. B. G., L. Ciplijauskas, skilt. V. Miliūnas, B. Martinėnas, Alg. Tuminas.

13 taškų: A. Andriulis, vyr. pusk. M. Antaniškis, S. Petrauskas.

12 taškų: J. Nasvytis.

10 taškų: Pr. Rymašas.

9 taškus: A. Chmieliauskas.

7 taškus: T. V. Krūminiai.

6 taškus: S. Juozapavičius.

2 tašku: Ge-Vytis.

1 tašką: P. Staugaitis, V. Staugaitis, V. Jesaitis, J. Antanas, J. Kemeža, V. Mykolaitis, J. Baras, Bella.

Dovanų loterijoje dalyvauja gavusieji ne mažiau 20 taškų.

Kitu „Sk. Aido“ numeriu pradėsime naują sachmatų uždavinių sprendimo konkursą ir paskelbsime kas laimėjo dovaną šio konkurso.